

نیر السلطان - در خصوص استیضاح بنده گویا آقای رئیس الوزراء فرمودند روز پنجشنبه استعفا می کنم که جزء دستور بگذارید .
رئیس - لازم بجزء دستور گذاشتن نیست همینطور که فرمودند حاضر میشوند و جواب استیضاح را میدهند .
 (مجلس سه ربع از شب گذشته ختم شد)
 (حاج میرزا رضاخان)

جلسه ۴۵۷

**صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه
 دهم جمیدی الاخری ۱۳۲۹**

آقای مؤتمن الملك رئیس سه ساعت و نیم قبل از غروب بکرسی ریاست جلوس فرمودند و سه ساعت و ربع قبل از غروب مجلس را رسماً افتتاح نمودند .
 آقای میرزا ابراهیم خان صورت جلسه قبل را قرائت کرد (غائبین جلسه قبل) .
 آقایان حاج وکیل الرعایا - دهخدا - ناصر - الاسلام بدین اجازه - آقایان شبانی - دکتر حیدر میرزا با اجازه غائب بودند - آقایان حاجی سید نصرالله - دکتر امیرخان - آقامیرزا ابراهیم قمی هر یک نیم ساعت و آقای نیر السلطان ۳۰ دقیقه بعد از وقت مقرر حاضر شدند .

رئیس - آقای معتمدالتجار در صورت مجلس فرمایشی داشتید ؟

معتمدالتجار - در سؤال بنده راجع برآه آهن بنده که سؤال کردم عرض کردم در صورت صحت کیفیت آن چیست و دولت چه جوابی داده است اینجمله را مخصوصاً بنده گفتم و نوشته نشده است .

رئیس - اضافه میشود ملاحظات دیگری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد .
 آقای عز الملك تجدید می کنند تقاضای خودشانرا .

عز الملك - بله تجدید میکنم .

رئیس - در چه خصوص بود بفرمائید .

عز الملك - راجع بطرحی که پیشنهاد کرده بودم که نمایندگان در زمان وکالت نتوانند داخل در ادارات دولتی بدون وظیفه بشوند و بعد از استعفاء هم تا آخر آندوره تقنینیه نتوانند داخل ادارات دولتی شوند .

رئیس - می خواهید زء دستور امروز گذاشته شود . بله تقاضا می کنم جزء دستور امروز گذاشته شود .

رئیس - رأی می گیریم آقایانیکه باین تقاضای آقای عز الملك موافقت قیام نمایند (تصویب شد) حاضار هفتاد و شش است رأی دهندگان سی و هفت - دستور امروز اولاً رقعہ است که از وزارت مالیه رسیده بود در جلسه گذشته قرائت شد و قرار شد امروز مذاکره شود ثانیاً قانون تهرقه تلگراف ثالثاً قانون حقوق متوفیاتی که سهم وراث آنها کمتر از دو تومان است رابعاً انتخاب دو نفر منشی برای هیئت رئیسه حالاً رقعہ وزارت مالیه مجدداً قرائت میشود و داخل در مذاکره آن میشویم .

(رقعہ وزارت مالیه در خصوص حقوق اشخاصی که سابقاً حقوق آنها در بودجه دربار منظور شده بود

و حالیه از بودجه دربار خارج شده است بطوری که در نمره قبل عیناً درج شده است قرائت شد) .
رئیس - چنانچه در جلسه گذشته عرض کردم این رقعہ وزارت مالیه چون خیلی مهم بود بنده نتوانستم مسئولیت جواب رابعهده بگیرم اینست که قرائت شد تا تکلیف جواب آن معلوم شود آقای حاج عز الممالک توضیحی در اینخصوص بدهید .

حاج عز الممالک مخبر کمیسیون بودجه - صورت حقوقاتی بجزء معین مال اشخاص معلوم از طرف وزارت دربار بوزارت مالیه فرستاده شده بود که در سنه ایتیل و ما بعدها از جمع وزارت دربار خارج کرده بودند تفصیل این حقوق این بوده است که در کمیسیون مالیه محل سابق بعضی اشخاصی که در دربار مستخدم بوده اند و یک حقوقی داشته اند و کمیسیون بودجه آنوقت حقوق بعضی را تصویب و بعضی را اصلاح می کرده حقوق آنها را از بودجه کل خارج کرد و جزء بودجه سلطنتی دربار قرار داده است و در این چند ساله حقوق آنها جزء آن یک کرور یا ششصد هزار تومان که تصویب کرده بود مجلس سابق باید بآن اشخاص داده شود پارسال وزارت دربار حقوق این اشخاص را از بودجه وزارت دربار خارج کرده است و بوزارت مالیه فرستاده است که وزارت مالیه خودش حقوق این اشخاص را بدهد وزارت مالیه هم چون تاجال این اشخاص حقوقشان جزء بودجه دربار بوده بطور واضح اسامی و حقوق آنها را صورت برداشته و بکمیسیون بودجه فرستاده است برای کسب تکلیف چون بودجه دربار که از مجلس گذشت راجع بحقوق اداری وزارت دربار و سلطنتی بوده و این حقوق که حقوق شخصی بوده جزء بودجه دربار منظور نشده بود یعنی مربوط بآن نبود کمیسیون از آنجائیکه این مطلب راجع باشخاصی بوده و میبایستی داخل اشخاص بشود و شخص بشخص رسیدگی کند چندین جلسه داخل مذاکره شد چون باید راپورت خودش رابه مجلس تقدیم نماید باید در راپورت خودش تشریح و توضیح کند اغلب از اینها اشخاصی هستند که این حقوق را آباء و اجدادی داشته اند و بعد جزء کشیک خانه کرده اند همینطور جزء بیوات سلطنتی حقوق داشته اند یک مقدار جزئی هم در زمان محمدعلی میرزا جزء آن حقوق شده است که معلوم است آن قابل مذاکره نیست آن اشخاصی که از سابق حقوق داشته اند و از سابق جزء دربار سلطنتی شده است آنها را کمیسیون بودجه یک ملاحظه کرده و باملاحظات خودش راپورت خودش را بمجلس خواهد داد و بعد از اینکه راپورت طبع و توزیع میشود آقایان البته نظر اتیکه دارند خواهند کرد .

رئیس - مطلب باید درست واضح باشد فرض اینستکه تارسملاً یک قراری داده نشده است در مجلس در خصوص حقوق آنها تکلیف وزارت مالیه معلوم نیست باید قراری در اینخصوص داده شود تا تکلیف وزارت مالیه معلوم شود که آیا موافق سابق جزء بودجه دربار منظور شود یا بطوریکه در وزارت دربار خارج کرد . است باید همانطور وزارت مالیه رفتار نماید .

حاج شیخعلی - ننده مذاکره را در این

خصوص امروز بموقع می دانم این حقوقات را بطوری که مخبر فرمودند یکصد و پنجاه هزار و کسری بود که در جزء حقوق دربار سلطنتی حساب کرده بودند و در دوره مشروطیت سابق هیچ نظری در اینخصوص نشده بود و گویا اکثر اینها هم فرمان نداشته اند همان یک دستخط غلام یا پیشخدمتی یا دستخط پیشخدمتی و غیره بوده است و بعضی هم شاید دستخطی داشته اند بعد از اینکه آمد بکمیسیون بودجه کمیسیون بودجه چنین صلاح دید که آنها را جزء دیوان عمومی قرار دهد و گفتند نمیشود این جزء بودجه سلطنتی باشد و چون این کمیسیون مجلس سابق نظری در کلیه حقوقات کرده بود و نظر د این حقوقات نکرده بود شاید عقیده این کمیسیون وضع دیگری بود که بالکلیه جزء دربار باشد و اینها باین واسطه آنسال چیزی نگرفتند و سال بعد هم بآنها چیزی ندادند و ستال گذشته را هم بآنها چیزی ندادند کمیسیون هم نظر باین ترتیب نمیتوانست بگوید چیزی بآنها داده شود و چون حکم قطعی هم از مجلس سابق در این باب نشده بود مثل آن نظری که سابق در حقوقات شده بود در این نشده بود این بود که یک نظری در اینها شد و قرار شد که در جزء دیوان عمومی این صورت بمجلس بیاید و در ضمن بودجه لابد باید از تصویب مجلس بگذرد همان دیوان عمومی را که مجلس سابق تصویب کرده است لابد این مجلس هم باید تصویب کند و عقیده بنده اینست که همینطوریکه این دو سه سال بآنها رفتار کرده اند و آنها صبر کرده اند و چیزی بآنها داده نشده است باز هم صبر کنند تا وقتی که کلیه دیوان عمومی بمجلس بیاید البته آنوقت صورت این اشخاص هم جزء دیوان عمومی بمجلس خواهد آمد و تصویب خواهد شد آنوقت مطابق تصویب مجلس حقوق خودشانرا دریافت خواهند کرد والا اینکه یکمقداری از دیوان عمومی را مطرح قرار بدهیم و باقی دیوان عمومی بماند گمان میکنم که صلاح نباشد و جواب وزارت مالیه را هم همینطور بدهیم که اینها باید معوق بماند و باید در ضمن دیوان عمومی بمجلس بیاید .

لواء الدوله - مطلب هرچه در پرده بماند گویا خودش بیشتر است خوبست قدری بی پرده صحبت کنیم که حلاجی برای کار شد ، باشد از طرف وزارت مالیه باین آقایان اطلاع داده اند که حقوقات شما کم و کسر شده است و اینها مضطرب شده اند و متظلم شده اند باین طرف و آنطرف بنائب السلطنه بوزارت داخله بوزارت مالیه بهمه جاموابع اینها شخصی است و از قراریکه بنده اطلاع دارم فرمان هم ندارند از شصت سال هفتاد سال قبل و هکذا و حقوق اینها در سنه قوی ایتیل که کلیه حقوقات در مجلس تصویب شد حقوق اینها هم در بودجه وزارت دربار تصویب شد و گذشته است در بودجه دربار حالا دربار سلطنتی اینها را از خودش یعنی از بودجه خودش خارج میکند محض اینکه وزارت دربار حقوق اینها را از بودجه خودش موضوع میکند اینها گمان میکنند که حقوق آنها قطع خواهد شد باین تصور مترزل هستند حالا باید یک جوابی و یک قراری در سایش آنها داده شود که اینها دوندگیشان کمتر شود .

رئیس - چون بنده میبینم که خیلی از آقایان

اجازه خواسته اند و نمی بینم که یک پیشنهادی بشود که بیش از این مذاکره در این خصوص نشود لهذا بنده خودم پیشنهاد میکنم که این مسئله برود بکمیسیون بودجه بشرط اینکه جواب قطعی بوزارت مالیه داده شود که تکلیف خودشانرا بدانند حالامخالفی نیست (اغلب آقایان تصدیق کردند).

حاج شیخ اسدالله - بنده مطلب را نفهمیدم که بوزارت مالیه چه جواب داده شود.

رئیس - کمیسیون بودجه جواب خواهد داد.
حاج شیخ اسدالله - کمیسیون بودجه بدون اینکه در مجلس بیاید جواب میدهد.

رئیس - میخواهید بمجلس هم بیاید.
حاج شیخ اسدالله - البته باید بمجلس بیاید.

رئیس - پس کمیسیون بودجه جواب میدهد در مجلس قرائت خواهد شد - قانون تعرفه مجازات تلگرافی قرائت میشود اول باید رأی بگیریم که داخل شور دوم بشویم یا خیر و دیگر لازم نیست که تمام مواد خوانده شود آقایانیکه موافقت باین که داخل در شور دوم بشویم قیام نمایند تصویب شد بخوانید) (به ترتیب ذیل قرائت شد).

ماده اول - قیمت مخابرات تمام تلگرافی در تمام خاک ایران بخط فارسی تاده کلمه اول دوهزار و ده شاهی و بعد هر کلمه پنجشاهی است.

دکتر حاج رضاخان - بنده در شور اول هم یک پیشنهادی کردم در ماده اول که چون هر ده کلمه دو هزار و ده شاهی است و بعد کلمه پنجشاهی بنده پیشنهاد کرده بودم که بعد از ده کلمه اول هر کلمه چهارشاهی باشد و آن پیشنهاد قابل توجه هم شد دفاعی هم که معاون وزارت پست و تلگراف کردند قابل توجه نشد باوجود این بنده نمیدانم چه شده است که کمیسیون هنوز بعفیده خودش باقی است و آن پیشنهاد را قابل توجه ندانسته اینستکه بنده صرف نظر میکنم از دلائلی که در سابق ذکر شده است.

معاون وزارت پست و تلگراف - اینماده

چون ماده اول این تعرفه است استدعا میکنم که آقایان درست التفات بفرمایند بلکه مطلب درست در اینماده معلوم شود و سایر مواد محل گفتگو نشود و بگذرد امروز که آقا فرمودند درست نظرم هست که یک پیشنهادی فرمودند و چون شور اول بود موقع این نشد که بنده درست دفاع بکنم حالالازم میدانم عرض کنم این چیزی که پیشنهاد شده است نظر وزارت ابدأ و مطلقاً در این نبود که بیایند از برای مخابرات تلگرافی بیک قیمتی معین کنند بلکه نظر وزارت فقط باین بوده است که این بی ترتیبی که در باب تعرفه تلگرافی است تحت یک نظم و ترتیبی بیاید که در باب قیمت مخابرات گمان میکنم که هیچیک از نمایندگان محترم خودشانرا راضی بکنند که دولت امروز یک مالیات معینی که دارد و در مقابل آن یک مخارجی دارد این را نباید یک دفعه قسمی بکنند که بکلی این اداره از عایدات بنفتم و ملت مجبور شود که یک مالیات دیگری مستقیم یا غیر مستقیم بدهد تا اینکه آن اداره

گردش بکنند پس در اینصورت باید به بینم که حالا این اداره چه حالت دارد اینکه اینجا نوشته شده چه چیز است گمان میکنم همه این نظریات از برای رفع عسر و حرج بوده که خواستیم تمام مخابرات در تحت یک نظم باشد که همه جا بیک حالت باشد این قانون نوشته شده است و این اداره قبل از وقت رعایت این نکات را کرده است و خیلی هم تخفیف داده است در آنچه که امروزه دریافت میکنند از ده کلمه اول که دو کلمه تجاوز بکنند قیمت ده کلمه را میگیرند و همین قسم هر چه بالاتر برود از همان کلمه اول که از ده کلمه تجاوز بکنند قیمت ده کلمه بالاتر گرفته میشود و این ده کلمه اول است یک چیزی است که بعضی از آقایان تصور کرده اند که در سایر جاها اینطور هست که از روی کلمه شمار رفتار میشود و حال آنکه بنده بعضی نوشتجات آوردم و بدلائل ثابت کردم در کمیسیون که اینطور نیست و آنها پیشنهاد وزیر را تصویب کردند معلوم است وقتی که پیشنهاد وزیر را تصویب میکنند اینطور نیست که فوری تصویب کنند آنجا مذاکرات خیلی میشود تا اینکه آن پیشنهاد تصویب میشود مثلاً در لندن (تا کس) اولش دوازده کلمه است و ما ده کلمه قرار داده ایم حالا کاری بخارج هم نداریم نظر بامروز میکنیم فرض کنید ما آمدیم قرار دادیم که از ده کلمه اول که بالا برود کلمه بکلمه محسوب شود در صورتیکه حالا از ده کلمه اول که بالا می رود قیمت ده کلمه دیگر یعنی بیست کلمه گرفته میشود دیگر آنکه نصف مخابرات ما از مرز عبور میکنند و اینها امروز از هر ده کلمه یک هزار علاوه میگیریم و این را بکلی موقوف میکنیم برای اینکه از مرز هر چه عبور میکند فرقی بکنند این دو فقره مطلب است که ما امروز تخفیف داده ایم یک فقره دیگر دارد که از قبض حالیه ما ده شاهی میگیریم او را هم پنج شاهی کردیم یک مطلب دیگر که ما در پیشنهاد خودمان گفته ایم مخابراتی که در بندر عباس میشود بواسطه آنکه سیم آنجا دریائی است و الان کلمه سی شاهی است آنرا هم آوردیم کلمه پنج شاهی قرار دادیم پس در اینصورت وقتی که درست دقت بفرمائید با این پیشنهادی که شده است که تعرفه تلگرافی تحت یک ترتیبی بیاید تحقیقات عمده هم در ضمن این ماده شده است و اگر نظر آقایان این باشد که بیایم خدای نخواسته کاری بکنیم که عایدات آنجا سر بشود حتی پیشنهاد میکنند که از اول کلمه بکلمه اخذ شود یا اینکه کلمه چهار شاهی باشد بنده عرض میکنم که این ترتیب ممکن نیست و اسباب ضرر اداره است و پیشرفت ندارد که از کلمه اول شروع شود بکلمه شمار و کلمه شمار دریافت بکنند آنوقت گمان نمیکنم که آن مقصودی که در نظر داریم از تقدیم این پیشنهاد بعمل بیاید که آن رفع بی ترتیبی های اداره است و بنده عرضی را که اینجا میکنم از روی امتحانات زیادی است که در اداره شده است این مطلب را عرض میکنم ما برای اینکه یک ترتیب در ادارات بدهیم این تخفیفات را داده ایم و گمان میکنم کفایت بکند ولی اگر بخواهیم از اول کلمه شمار بکنیم حالا جز ضرر چیزی دیگر عاید نمیشود و اسباب بی ترتیبی اداره میشود بلکه در صورتیکه بتوانیم سیم های متعدد دائر بکنیم

وتیرهای چوبی را بدل به آهنی بکنیم آنوقت دست ما را نگرفته اند ممکن است دومرتبه ترتیب دیگری پیشنهاد کنیم که کمتر بشود ولی امر از غیر از این ترتیبی که نوشته شده است اگر بخواهند کمتر از اینهم بکنند اسباب زحمت میشود علتش را هم عرض میکنم علتش این است که آن مطلبی که میآید با اداره این همان فراش را که باید اینرا ببرد برساند لازم دارد میخواهد آن تلگراف یک کلمه باشد میخواهد چند کلمه باشد آن ثباتی که این را باید ثبت کند فرق نمیکند یک نفر ثبات لازم دارد چه یک کلمه باشد چه صد کلمه همچنین تحویل دارو همچنین محاسب و نویسنده و غیره تمام لوازمات اینکار برای یک مطلب لازم است کاغذ پاکت سایر چیزها لازم است پس ماسنجیده ایم وقتیکه ده کلمه اول را که دوهزار و پانصد دینار دولت دریافت می کند دولت ابدایک دینار فائده نمیرد همین مخارجی است که از برای اینکار خرج میکند و اینجهت ندارد که یک پیشنهادی وزارت بخانه برای ترتیب این اداره بمجلس تقدیم میکند برای یک ترتیبی که در اداره بیدام میشود ما برای یک ماده اول بیایم بکلی بی ترتیبش بکنیم و از آنطرف یک عایدات موجود انجارا بآن بودجه که آمده است از طرف دولت اگر میآید بمجلس و دقت مفرمودند هیچ تصویب نمفرمودند که بیش از این تخفیفی داده شود تا اینکه محتاج شوند از محل دیگر مخارج این اداره را بدهند.

بهجت - بیانات آقای معاون در صورتی که همه را تصدیق بکنم میفرمایند هیچ تعمیلی نمیشود اینطور نیست بلکه تحمیل شده است بجهت این که غیر از ده کلمه اول اقرار کلمه پنجشاهی که حساب بکنیم یکشاهی زیادتر گرفته میشود و علاوه شده است بجهت اینکه این ترتیبی که الان معمول است در تلگرافخانه هر ده کلمه دو قران میشود کلمه چهار شاهی میشود پس اینجا که قرار دادیم از ده کلمه به بالا کلمه پنجشاهی یکشاهی در اینجا زیاد شده است و بعلاوه مادر شور اول بدلائل ثابت کردیم که تخفیف در قیمت موجب مزید دخل میشود و حال آنکه باین ترتیب که رفتار میشود قیمت مخابرات زیادتر میشود حالا که کمیسیون دو مرتبه تجدید میکنند آن پیشنهاد سابق را البته دو مرتبه همین مذاکرات تجدید میشود و نباید گفت چرا تجدید میکنید زیرا آنوقت که پیشنهاد هر ده کلمه دو قران را تصویب کردیم باید کمیسیون حثیات مجلس را در نظر بگیرد که نظر مجلس در کلمه چهار شاهی است برای اینکه این بینظمی میشود که دو مرتبه مطرح مذاکره شود و مجدداً پیشنهاد مجلس شود برای اینکه رأی داده شده است و گذشته است حالاً تازه کمیسیون خلاف آنرا پیشنهاد کند بمجلس و کلمه پنجشاهی قرار بدهد.

رئیس - از مجلس نگذشته است فقط آن پیشنهاد چهارشاهی قابل توجه شد.

بهجت - بنده از روی دلیل عرض میکنم که مجلس رای داد و قابل توجه شد کلمه چهارشاهی را معلوم میشود قبول کرده اند و اشکالی ندارد بنده عرض میکنم بیاینکه آقای معاون فرمودند این است که تحمیل نمیشود ولی این تحمیل نیست که در کلمه یکشاهی علاوه شده است برای اینکه کلمه چهارشاهی

را میخواهد پنجشاهی از مردم بگیرد غیر از این است در صورتیکه این ترتیبی که الان معمول است در تلگراف خانه کاز ده کلمه که بالا رفت دوهزار میگردد بجهت اینکه دوهزار دو هزار بالا میبرد بعد از ده کلمه اول و این تلگرافات ده کلمه خیلی میشود و تلگرافات بیست کلمه بیلا خیلی کمتر میشود و اگر هم از ده کلمه بالا برود پنجشاهی است یاده شاهی و این آنقدر ها قابل اهمیت نیست ولسی تلگرافاتی که از ولایات میشود با ادارات دولتی اغلب مبینیم صد کلمه دو بیست کلمه اینجا را اگر ملاحظه بکنید مبینیم که مبلغی تحصیل مردم میشود و این مبلغ را اگر بخواهیم تخفیف ندهیم نمیشود پس بنابراین که فرمودند همان ترتیب سابق را معمول میکنند نهایت ترتیب سابق از روی قانون نه بوده است حالا ترتیب قانونی پیدا کرده است اگر نقطه نظر آقای معاون بر اینست که تحمیلی نکرده باشند همان شکل سابق را یک ترتیب قانونی اجراء کرده باشند خوبست همان چهار شاهی را قبول بفرمائید بعد از ده کلمه اول .

معاون وزارت پست و تلگراف - بله گویا این مطلب را از یک طرف حساب فرموده اید ولی اگر از طرف دیگر حساب بکنید تحمیلی نیست برای اینکه بنده عرض میکنم ده کلمه اول را در وقت و هفتصد و پنجاه دینار دوهزار و پانصد دینار قیمت ده کلمه و پنجشاهی قیمت قبض حالا میگیرند پس این مطلب را خوبست حالا بستیم و به بینیم که تفاوتی است و از ده کلمه که بالا رفت قیمت ده کلمه دیگر گرفته میشود ما آمده ایم کلمه پنج شاهی قرار میدهم و قیمت تمام ده کلمه تخفیف داده میشود میفرمایند که باز از ده کلمه که بالا رفت دو قران میشود و یک پول قبض میدهند صحیح است یک پول قبض میدهند اما بعد از اینکه بنده میآیم می بینم که شما باید دو هزار و پانزده شاهی ندهید و دو هزار بدهید و نقطه نظر را هم باید در داخله گرفت که چه رفتار میشود ما مطالب ما خارج از دو قسم نیست نصف مطالبمان از ده کلمه تجاوز نمیکند و نصف مطالبمان که راجع باعیان و اشراف باشد احتمال دارد که از ده کلمه تجاوز بکند آنهم نصفش از ده و سیزده کلمه تجاوز نمیکند که آن را ما در این اوقات از سه کلمه دو هزار میگردیم یعنی هر چه از تا کسی ده کلمه بالاتر میبرد دوهزار میگردیم و حالا با این ترتیب ۲۸ کلمه که حرف میزند قیمت آنوقت قیمت امروزه را داده خواهد بود نسبت به ده کلمه که از ده تجاوز میکند مثلا سیزده کلمه باشد شما همیشه نظرتان مطابق نکنید که ۱۳ کلمه سیزده کلمه با دانه میآید و اداره چه پولی خواهد گرفت اینرا ملاحظه بفرمائید درازای او اداره چه تخفیف داده است نه اینکه تمام نظر را عطف بآن میکنند که تمام مطالب از تا کسی که تجاوز کرده کلمه بیست کلمه خواهد بود شما حال همین کاز تا کسی شما تجاوز میکرد پنج هزار میگردید حالا ده کلمه هم اضافه میگیرید خیر اینطور نیست تمام مطالب تلگرافی را اگر ملاحظه بفرمائید پنجاه و یکیش طوری نیست که بتاکس صحیح بگذرد و شاید همیشه از تا کس اغلب

تجاوز میکرد و با قیمت آنکلمات را که تجاوز کرده بود یک دفعه میگردیم و حالا میخواهیم تخفیف بدهیم چرایش نظر در این مطلب نمیفرمائید که از مرکز عبوری کند بنده اینجا یک مطلبی عرض میکنم درست دقت بفرمائید کاز روی رسیدگی بمحاسبات اداری است که عرض میکنم ما از مطالبی که از مرکز عبور میکرد در هر ده کلمه بیکتران اضافه میگردیم و نقداً آنرا آمده ایم تخفیف داده ایم مثلا اگر قسم ده کلمه مغایره بقرون میکرد چون از مرکز عبور میکرد بیکتران اضافه میداد ما امروز اینرا بکلی موقوف کرده ایم عرض میکنم با کمال دقت رسیدگی شده است و یک تخفیف عمده داده شده است و باید این اداره کمال توجه را در اینخصوص بکند که مخارج خودش را برساند با اینکه میدانید از این راه کاز ده کلمه بیلا کلمه شده است چه قدر کسر پیدا کرده است جواب موقوف شده است او را دقت بفرمائید چه قدر کسر عایدات خواهد شد من وقتی تلگراف میکنم میگویم جواب دهنده خودش حق ندارد هر مطلبیکه میخواهد بگیرد آن مقداری که جواب را قبول دارد میگوید چه قدر جواب لازم دارم این ملاحظات را بفرمائید که اداره از این راه امروزه چه قدر کسر عایدات پیدا کرده است ما را عایدات را بفرمائید که ما داریم در سرحدات ما که (۱۵۰ فرسخ است اگر در تمام ۲۴ ساعتی که دارد کار می کند دوازده ساعت آن بدون مغایرات خصوصی باشد که آقایان بهتر از من می دانند هر گاه اتفاق می افتد که هفته بجز روز تمام خط را می خوابانند از برای مغایرات حضوری بدون این تفاوت نصف این بیست و چهار ساعت مغایرات دولتی گفته می شود نصف دیگر این خط بماند از برای مغایرات عمومی در خطیکه هفتاد و پنج نقطه تلگرافی داریم که این هفتاد و پنج نقطه با این یک رشته سیم باید مغایره بکنند حالا دهمه شمار بکنیم به بینیم هر نقطه چند دفعه باو میافتد و اینکه میفرمائید که فلانکس میگوید که قیمت را زیاد نکنید برای اینکه مغایرات را زیاد بکنند چنین نیست که ما مانده ایم و نخوابیم این در قیمت مغایرات پیشنهادی بکنیم خواستیم یک ترتیبی در قیمت مغایرات بدهیم که بتوانیم بآن ترتیب کنترل بکنیم مطالب مردم را رسیدگی بکنیم و رشته محاسبات خودمان را منظم بکنیم هیچ مربوط باین نیست که امروز همتان هر کس بخواهد یک تلگرافی بکند کمتر از ده کلمه میتواند یک کلمه مقصد است یک کلمه هم اسم است یک کلمه مطلب هر کلمه چهار شاهی

رئیس - آقای دکتر حاج رضا خان شما که توضیح دادید .

رئیس - آقای میرزا ابراهیم قمی - تمام نظر اتان را نمیتوانیم فقط حرف فرض بکنیم باید توجه بحال عموم ملت داشته باشیم محض رفاه حال عموم بنده پیشنهاد کرده ام که هر ده کلمه دوهزار و ده شاهی باشد و یک تلگرافی ده کلمه نمیشود کمتر میشود هر کس بخواهد یک تلگرافی بکند کمتر از ده کلمه میتواند یک کلمه مقصد است یک کلمه هم اسم است یک کلمه مطلب هر کلمه چهار شاهی

دکتر حاج رضا خان - بنده همینقدر میخواستم خاطر آقا را متذکر بکنم که بر خلاف تجربه تمام دنیا نمیتوان رفتار کرد و آن اینست که در تمام جا ها وقتیکه تخفیف داده شد بتلگراف و پست عایدات دولتی دو برابر بلکه سه برابر خواهد شد و آنهم در یک مملکتیکه امروزه نه راه آهن است و نه راه ارسال و مرسول باز است و در حقیقت می توانیم بگوئیم امروز فقط تلگرافات اسباب تسلی فقراء و ضعیفاء است وقتیکه بنام قیمت مغایرات هم زیاد باشد یکدسته فقراء محروم و اما افسوس همه جور راه برای آنها باز

خواهد بود اگر فراموش کردند آنروز هم خودشان اقرار فرمودند که راست است عایدات زیاد میشود اما مخصوصاً گران کردیم برای اینکه بیش از این سیم کار نکنند و عایدی خودمان را بگیریم و آنروز هم جواب داده شد که هیچ نماینده نمی تواند این حرف را گوش بدهد که یک طبقه محروم شود و راه بر آنها بسته شود که اداره مرتب شود اینست که بنده مجبور شدم که دوباره تکرار کنم که بهمین ملاحظه این پیشنهاد را میکنم خواه نمایندگان قبول کنند خواه نکنند .

معاون پست و تلگراف - بنده نمی توانم حاضر شوم که یک پیشنهادی بفرمایند و آن وقت نسبت قبولش را بخود بنده بدهند خیلی غریب است بنده آنروز اگر یک چیزی را عرض کردم که فلان چیز خوب است پشت سر آنهم باید ملاحظه بشود که چه عرض کردم خوبست آقایان دقت بفرمایند که یک سیم رشته تلگرافی که در ۳۴ ساعت تمام کار بکند چند کلمه تلگراف میتواند بگیرد این یک مطلبی است وقتیکه ما دقت بکنیم که در تمام اینخطوطی را که ما داریم در سرحدات ما که (۱۵۰ فرسخ است اگر در تمام ۲۴ ساعتی که دارد کار می کند دوازده ساعت آن بدون مغایرات خصوصی باشد که آقایان بهتر از من می دانند هر گاه اتفاق می افتد که هفته بجز روز تمام خط را می خوابانند از برای مغایرات حضوری بدون این تفاوت نصف این بیست و چهار ساعت مغایرات دولتی گفته می شود نصف دیگر این خط بماند از برای مغایرات عمومی در خطیکه هفتاد و پنج نقطه تلگرافی داریم که این هفتاد و پنج نقطه با این یک رشته سیم باید مغایره بکنند حالا دهمه شمار بکنیم به بینیم هر نقطه چند دفعه باو میافتد و اینکه میفرمائید که فلانکس میگوید که قیمت را زیاد نکنید برای اینکه مغایرات را زیاد بکنند چنین نیست که ما مانده ایم و نخوابیم این در قیمت مغایرات پیشنهادی بکنیم خواستیم یک ترتیبی در قیمت مغایرات بدهیم که بتوانیم بآن ترتیب کنترل بکنیم مطالب مردم را رسیدگی بکنیم و رشته محاسبات خودمان را منظم بکنیم هیچ مربوط باین نیست که امروز همتان هر کس بخواهد یک تلگرافی بکند کمتر از ده کلمه میتواند یک کلمه مقصد است یک کلمه هم اسم است یک کلمه مطلب هر کلمه چهار شاهی

رئیس - آقای میرزا ابراهیم قمی - تمام نظر اتان را نمیتوانیم فقط حرف فرض بکنیم باید توجه بحال عموم ملت داشته باشیم محض رفاه حال عموم بنده پیشنهاد کرده ام که هر ده کلمه دوهزار و ده شاهی باشد و یک تلگرافی ده کلمه نمیشود کمتر میشود هر کس بخواهد یک تلگرافی بکند کمتر از ده کلمه میتواند یک کلمه مقصد است یک کلمه هم اسم است یک کلمه مطلب هر کلمه چهار شاهی

بایتم از قیمتش کم بکنیم اگر نظر بیود چه فرموده بودید و اگر جمع عایدات را دیده بودید اگر مخارج این اداره را دیده بودید یقیناً نه شما نه هیچ یک از نمایندگان راضی نمیشدید که از بابت قیمت (و تا کسی) این کلمه مذاکره میکنند بجهت این که دولت مجبور میشود از برای این که حقوق اجراء این اداره را بدهد سیمهای این اداره را حفظ کند بدهد حالا نه این را بایتم یک ترتیبی بدهیم و نه ثبت اداره خودمان را منظم بکنیم و نه از عهده مغایرات برآیم و نه دولت بتواند مخارج آنجا را بدهد مجبور شود که یک مالیات دیگری وضع بکند مخارج آنجا را ندهد و آن مطلبی هم که راجع بتظلمین و عارضین است اینطور نیست اشتباه میفرمائید برای آن که آنچه که مغایرات تلگرافی میشود در تمام دنیا در ایران هم منظور است تمام راجع به تجار و اعیان و اشراف است و آن متظلمین را که تصور میفرمائید یک رعایتی در باره آنها بشود باز کرده ام که پیش از اینست که حضرتعالی میفرمائید و آن این بود که سابقاً که متظلم یک مطلبی میگفت در باب تظلم خودش در جواب که احکام صادر میشد بانصند ششصد کلمه هزار کلمه میشد او مجبور میشد که قیمت تمام را بدهد یا این که بگوید بئلا وزارت خانه عدلیه یا داخله تظلمی دارم آن رعایتهاست که جنابعالی تصور میفرمائید خود دولت بقدری که ممکن بوده است در اداره در این مواد کرده است .

رئیس - رأی میگیریم باصلاح آقایان دکتر حاج رضا خان و آقا میرزا ابراهیم قمی که هر ده کلمه را ۴ شاهی پیشنهاد کرده اند آقایانیکه قابل توجه میدانند (تأیید نمایند) (اغلب قیام نکردند) قابل توجه نشد . آقای سعیدالاطباء پیشنهاد کرده اند که کلمه ه شاهی باشد .

سعیدالاطباء - آقای معاون خیلی دفاع فرمودند و همه را از تجربیات اداری اظهار داشته و فرمودند باین (تا کسی) و قیمتیکه ما داریم نمیتوانیم کمتر از این قبول بکنیم ولی تصور نفرمودند که اگر ما هر کلمه را ۵ شاهی بکنیم و مردم را مجبور بکنیم باین که حتماً ده کلمه بگویند و پول ده کلمه را دو ریال بدهند آنوقت عده اشخاصی که تلگراف میکنند دو برابر خواهد شد و دو مقابرا عایدات خواهد داشت اینست که بنده عرض میکنم که کلمه پنجشاهی باشد وقتیکه ده کلمه دو ریال ناشده سعی میکنند با آنکه ده کلمه بنویسند اما این که میفرمائید که در ثبت هیچ تفاوت ندارد بنده این را تعجب میکنم که چطور در وقت ثبت کردن ۴ کلمه تیش مساوی باشد با ده کلمه اگر ده تلگراف ۴ کلمه را حساب کنیم ده ۴ کلمه چهل کلمه میشود و اگر ۴ تلگراف ده کلمه را حساب نمایم باز ۴ ده کلمه هم چهل کلمه میشود آنوقت ثبت ۴ تلگراف ده کلمه با ثبت ده تلگراف ۴ کلمه یک دقت را لازم دارد فقط چیز را که ممکن است تصور کرد که آن مورد ضرر واقع بشود آن کاغذ و یا کت اداری است برای آن ممکن است که یک چیزی اضافه بکنند بجهت این که قیمتی دارد برای کاغذ و یا کت تلگراف اداره هم صد دینار ۳ شاهی ۴ شاهی هر قدر لازم میدانند پیشنهاد بکنند که از

مردم یک پولی بگیرند باین ملاحظه است که بنده عرض کردم که کلمه ۵ شاهی قیمت مغایرات بیشتر نباشد و چون یقین دارم که همین طور که آقای قمی پیشنهاد کردند هیچ وقت ممکن نیست از هفت ۸ کلمه نباشد باین ملاحظه پیشنهاد کردم کلمه پنج شاهی از مردم بگیرند

رئیس - رأی می گیریم به این اصلاح آقای سعیدالاطباء که پیشنهاد کرده اند کلمه پنج شاهی باشد آقایانی که قابل توجه میدانند قیام کنند (اغلب قیام نمودند) قابل توجه نشد .

رئیس - اصلاح آقای معززالملک خواننده میشود (بضمون ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که کلمات مر که به از آنها معانی کلمات مفرد مفهوم میشود در حکم کلمات مفرد باشد .

معاون پست و تلگراف - این مسئله را بگذارید این ماده بگذرد جزء این ماده نمیتواند بشود در جای خودش جواب اینرا عرض میکنم **معزز الملک -** بنده تصور میکنم جای این پیشنهادیکه بنده کرده ام همین جا باشد وقتیکه شور اول میشد بنده بعنوان تبصره پیشنهاد کردم و در مجلس بایک اکثریت فوق العاده قابل توجه شد ولی نمیدانم چه شده است که این مسئله در کمیسیون مسکوت عه مانده است و این مسئله یک چیز غریبی است محض اینکه اسم من عبدالعسین است دو کلمه بدهم واسم دیگری که جعفر است یک کلمه باشد تقصیریکه من کرده ام اینست که در عربی (عبد) یک معنائی دارد و حسین یک معنائی ولی تاجائی باید برسد و یک حدی باید داشته باشد که مضحک نباشد و از فلسفه قانونی تجاوز نکنند علی الخصوص در این باب که میفرمایند تخفیف داده شده است چه داده شده است اگر درست دقت بفرمائید چیزی داده نشده است بجهت اینکه از یک طرف تخفیف دادند و از یکطرف افزودند که آدرس را یک طوری واضح بنویسید که عملاً هیچ تلگرافی نخواهد بود که از ده کلمه کمتر باشد حالا با این ترتیب ایشان در کمیسیون نمیدانم به چه ملاحظه اینتطلب را که خیلی قابل دقت بود بکلی رد کرده اند و در راپورت نوشته شده است در صورتیکه در کلمات بعضی کلمات است که در لغت عرب دو کلمه است که یک معنی از آنها فهمیده میشود در اصطلاح دو معنی فهمیده میشود اگر یک زبانی هست که کلمات مفرد کم دارد مر که به زیاد دارد تقصیر آن کسی است که این زبان را وضع کرده است برای اینکه مقبول باشد کلمات مر که به هم در حکم مفرد است

افنخار الواعظین - همین شکلی که میفرمائید قابل توجه شد و بکمیسیون آمد ولی کلمات مر که به میفرمائید کلمات مفرد باشد ما هر چه ملاحظه کردیم دیدیم بجز القاب و اسامی که فق یک شخص از آنها استفاده میشود کلمات مر که دیگری نیست که مفید یک معنی باشد مثلاً انشاءاله هست در تلگراف خانه خود آقا باید ملاحظه بفرمائید که آفتید سه معنی است یکی معنی حتی الامکان هست ولی مفید دو معنی است ولی اینکه میفرمائید فلانکس اسمش جعفر است واسم من عبدالعسین برای چیست که من باید پول دو کلمه بدهم و او پول یک کلمه بدهد

آستکه مغایره کردن عبدالعسین از جعفر زحمتش بیشتر هست یعنی او دو کلمه است و جعفر یک کلمه علتیکه کمیسیون منصرف شد از آن پیشنهاد این است که در مملکت ما بدینخانه القاب باندازه ای فراوان است و کلمات مر که به که مفید یک شخص باشد بقدری زیاد است که اگر کمیسیون اینرا قبول میکرد آن وقت مثل این بود که مادر قانون تعرفه تلگرافی بنویسیم که قیمت هر دو کلمه از تلگرافی پنجشاهیست شما چه میخواهید بفرماید که آیا تلگرافخانه که مغایره میکند الفاظ را مغایره میکند یا معانی بدیهی است که معانی را تلگراف نمیکند الفاظ را مغایره میکند و اینکه مرادش یک شخص است در اینجا مفید نخواهد بود و در الفاظ خود آقا باید تصدیق بفرمایند که یک کلمه زحمتش کمتر از دو کلمه است و دو کلمه بیشتر از یک کلمه است

رئیس - رأی میگیریم باین اصلاح آقای معزز الملک .

معاون - عرض دارم

رئیس - قبول دارید یا مخالفید ؟

معاون - مخالفم .

رئیس - شما که گفتید که قبول داریم

معاون - عرض کردم بماند در ماده دیگر آن توضیحات لازمه را بدهم و آن نظر را که آقا میفرمایند که ممکن است دو کلمه باشد و یک معنی بدهد صحیح است اما همیشه نباید در اینگونه مطالب که راجع بکار اداریست یک نظر سطحی رانگاه کرد باید نظر معنوی را نگاه کرد همان مثلی را که زدند جواب خودشان را میدهند جنابعالی بعد از آنکه قانونی وضع کردید که کلماتی که یک معنائی از آن مستفاد میشود یک کلمه محسوب میشود که آنوقت میرزا عبدالعسین خان معزز الملک نماینده مجلس شورای ملی تمام اینها یک کلمه است بجهت اینکه مفید یک معنی است و راجع بیک شخصی هست حالا ملاحظه اینرا بفرمائید که این راجع بخودتان است نکته را عرض کنم بکجا راجعست بعد از اینکه آنقانون وضع شد و از مجلس گذشت میآیند یکجائی از برای خودشان اسامی وضع میکنند آندهم عرض کردم این مطالب راجع بکجا است و کدام طبقه اشخاص بیشتر محتاج باین هستند و میتوانند از برای خودشان علامات بگذارند قبل از وقت بنویسند یک مطلبی که یک معنائی از آن مفهوم میشود این را در نظر بگیرد مثلاً مینویسد حاج بطرف مقابل تبیین بخر حسین بفرست و همچنین اینکلمات را برای طرف مقابل یعنی میگردد و آنوقت هم در سطر اول کلمه میگوید بطرف مقابلش که فلان چیز را بخرید بفرستید و بعد یک کلمه امضاء میکند شش کلمه را بر میدارد یعنی اینکه یک معنی دارد یک کلمه حساب میکند این قانونیست و نمیتوان اینکار را در داخل اداره بعد از آنکه این قانون از مجلس گذشت از هیچکس جلوگیری کرد حالا از این مسئله صرف نظر بکنیم سالها است که کلمه معلوم کلام هم معلوم است چرا میفرمائید کلمه بفرمائید کلام کلام را یک کلمه محسوب میدانیم این خیلی بهتر است کلامی را که یک معنی از آن مفهوم شود آنرا یک کلمه میگویند و اما در این مسئله اگر رجوع کرده اند یک کتابی دیده اید که یک استثنائی هست صحیح است در خود

آستکه مغایره کردن عبدالعسین از جعفر زحمتش بیشتر هست یعنی او دو کلمه است و جعفر یک کلمه علتیکه کمیسیون منصرف شد از آن پیشنهاد این است که در مملکت ما بدینخانه القاب باندازه ای فراوان است و کلمات مر که به که مفید یک شخص باشد بقدری زیاد است که اگر کمیسیون اینرا قبول میکرد آن وقت مثل این بود که مادر قانون تعرفه تلگرافی بنویسیم که قیمت هر دو کلمه از تلگرافی پنجشاهیست شما چه میخواهید بفرماید که آیا تلگرافخانه که مغایره میکند الفاظ را مغایره میکند یا معانی بدیهی است که معانی را تلگراف نمیکند الفاظ را مغایره میکند و اینکه مرادش یک شخص است در اینجا مفید نخواهد بود و در الفاظ خود آقا باید تصدیق بفرمایند که یک کلمه زحمتش کمتر از دو کلمه است و دو کلمه بیشتر از یک کلمه است

این قانون هم يك (رگلمانی) هست که خود این وزارت خانه در نظر دارد که بعد از آنکه این قانون گذشت يك (رگلمانی) مطابق این مواد خواهد داشت و بطور استثناء نیست اینکه در جزء مطلب شهر و آدرس را که مینویسد آنجا در رگلمان باید بنویسد که آدرس را بطور وضوح بنویسد یعنی بیش از دو کلمه اداره از او بول نگردد چون محتاج میشود بطور وضوح بنویسد کوجه فلان منزل کی نمره فلان احتمال دازد پنج شش کلمه میشود مطلبی که از آن نمیتواند بدست بیآورد پس این را از برای این بگوید که مطلب او بدست صاحب مطلب برسد لهذا اداره میتواند اینکار را بکند و این بطور عمومیت نیست استثناء راجع بمحل اقامت و آدرس شخص است لهذا در رگلمان اداری خواهیم نوشت و داخل میکنیم و کلمه رایك شکلی میکنیم که تمام مردم مینوانند از او يك معنی بیرون بیاورند و تمام کلمات را بهمیدگر و يك کلام را یا يك سطر را نمیتوانیم بطور عموم يك کلمه حساب کنیم خاصه در مملکت ما

رئیس - رأی نمیتوانیم بگیریم بقابل توجه بودن این برای اینکه قابل توجه بوده است رأی میگیریم باده که از طرف کمیسیون پیشنهاد شده است بضمیمه و پیشنهاد آقای معزز الملک اول اینطور رأی میگیریم اگر قبول نشد آنوقت در پیشنهاد کمیسیون رأی خواهیم گرفت (ماده بانضمام پیشنهاد آقای معزز الملک مجدداً خوانده شد).

رئیس - آقایانیکه اینماده را بهمین ترتیب که خوانده شد قبول میکنند ورقه سفید خواهند انداخت **معاون** - بنده تقاضا میکنم برگردد بکمیسیون اگر نخواهند رأی بدهند.

رئیس - شما حق ندارید این تقاضا را بکنید (اوراق رأی اخذ شده آقای حاج میرزا رضا خان اوراق سفید را بعد از ۲۴ و اوراق آبی را به عده ۳۹ احصاء نمود اشخاصیکه تصویب کرده اند) دکتر علی خان - دکتر حاج رضا خان آقای میرزا دادو خان - ارباب کیخسرو - طباطبائی اعتصام الملک - آقای میرزا قاسم خان - مشیر حضور - نجم آبادی - فرزانه - ضیاء الممالک - آقای میرزا ابراهیم خان - آقای سید حسن مدرس - دکتر قلی خان - حاج میرزا رضا خان - آقای میرزا ابراهیم قمی - معزز الملک سید حسین گزازی - آقای میرزا رضای مستوفی - بهجت آقای میرزا اسدالله خان - محمد هاشم میرزا - دهخدا - میرزا یانس - اسامی اشخاصیکه رد کرده اند شبیانی مدلل الدوله - آقای سید محمد رضا - آقای میرزا احمد سعید الاطباء - علی زاده - تربیت - آقای محمد آدینه محمد خان - لواء الدوله - ذکاء الملک - آقای شایخی شیرازی - آقای سید حسین اردبیلی - حاج شیخ علی سادات - حاج محمد کریم خان - دکتر امیرخان - لسان الحکماء - ادیب التجار - دکتر اسمعیل خان - انتظام الحکماء - آقای میرزا علی - معتمد التجار - خیابانی زنجانی - آقای سید جلیل - حاج شیخ رئیس - ابوالقاسم میرزا - سلیمان میرزا - افتخار الواعظین - متین السلطنه دهخوارقانی - منتصر السلطان - حاج شیخ اسدالله - آقای میرزا محمد نجات - حاج عز الملک - آقای میرزا رضا خان نائینی - حاج سید ابراهیم - وحید الملک

رئیس - بلاتکلیف ماند - عده نمایندگان حاضر ۷۹ نفر است (ماده ۲ بعبارت ذیل قرائت شد) . ماده ۲ - پرداخت قیمت مخبرات تلگرافی اعم از سئوال یا جواب بعهده تسلیم کننده صورت تلگراف است .

رئیس - در ماده ۲ مغالفی نیست (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۲ - آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام کردند) تصویب شد ماده ۳ (ماده ۳ بقرار ذیل قرائت شد) .

ماده ۳ سئوال کننده میتواند مطالبه جواب کند در صورتیکه هنگام مخبره سئوال قیمت هر عده کلمه را که برای جواب خود کافی میدانه بدقت تلگراف تحویل نماید که اول آن ده کلمه خواهد بود تلگرافخانه در آنصورت مکلف است عده کلمه نیکه وجه آن دریافت شده بمخاطب اعلام نماید .

رئیس - مغالفی نیست (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۳ آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

رئیس - کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) ماده ۵ (ماده ۵ بطور ذیل قرائت شد) .

ماده ۵ - اداره تلگراف در برابر قیمت مخبرات معادل وجهیکه دریافت میدارد تمبر روی قبضه که بحامل میدهد الصاق خواهد نمود که نصف آن از روی قبضه و نصف روی سوش در ورق کتابچه خواهد بود .

دکتر علیخان - بنده در شور اول هم اجازه خواسته بودم که عرض خودم را بکنم و نشد حالا عرض میکنم اینجا که در مسئله قبضه نوشته اند قبضه باید اختیاری باشد نه اجباری چنانچه در جاهائیکه بنده اطلاع دارم مثل فرانسه این مسئله باید اختیاری باشد اجباری نباشد که اگر آدم بخواهد تلگراف میدهد و قبضه میگیرد مثلا بنده يك تلگرافی میدهم يك مملکت خارجه و يك نوکری دارم بتوسط او بیستخانه میفرستم محض اینکه خاطر جمع باشم که آن تلگراف مخبره شده یا نشده باو میگویم قبضه بیاورد آنوقت او يك پولی میدهد و کسیکه لازم ندارد مجبور نباشد و چون توضیحاتی در این باب ندارند لهذا پیشنهادی نکرده ام که شاید توضیحاتی بدهند که متقاعد بشوم و اگر توضیحات ندادند و متقاعد نشدم پیشنهاد خواهم کرد .

معاون - در این مطلب که فرمودند در همه جا اینطور است تصدیق دارم ولی در اینجا که این مطلب ضمیمه شده است نظر بیک مطلب اساسیست که در این مملکت گمان نمیکنم آن ترتیب مقتضی باشد و توضیحات این را در کمیسیون داده ام اگر مفصل آنرا مقتضی نباشد مختصر آنرا عرض میکنم که چون دهنده

وجه تلگراف تا کنون رسید تلگرافش را بجواب میدانست و میتوانست که مطمئن شود که جواب من رسید و سئوال هم بطرف رسید لکن بدیغمانه چون نمیتوانم آنطور مطمئن باشم که وجهیکه از کسی گرفته میشود مرتباً مطالب او خواهد رسید توضیحات در کمیسیون داده شده است این است که این ترتیب برای آن داد شده است که اداره بتواند مطمئن باشد که این پولیکه از طرف گرفته اند چه مبلغی داده است و تعدی نشده است و گمان میکنم که غیر از این ترتیب که تمبری بگذارند روی این قبضه الصاق کنند که در وی هر دوی او نوشته شده است مثلاً پنج هزار بدست او بدهند که اگر خودش هم نمیتواند بخواند برود نشان بدهد که پنج هزار پول داده ام همینطور است ؟ و ته آنهم در اداره است از روی آن رسیدگی میکنند و این در حقیقت يك بان دورلی خواهد بود .

حاج سید ابراهیم - بر حسب ترتیب سابق که پول سئوال و جواب بعهده سائل بشود از اول محتاج بود که يك قبضه بگیرد که بداند مبلغش رسیده قیمت جواب بعهده آن کسی است که جواب میدهد این دیگر هیچ داعی ندارد که قبضه بگیرد مثلاً يك تلگرافی از خراسان به بنده کرده اند پولش را با جواش میفرستم با اداره هیچ قبضه لازم ندارم در سئوال همانطور که فرمودید خوبست که آن قبضه را بدهد لکن در جواب چون دیگر قبضه لازم نیست تصور میکنم که اگر بنویسد تمبر در روی قبضه سؤال میچسباند بهتر خواهد بود بواسطه آنکه در جواب قبضه ندارد و مجبور هم نیست قبضه بگیرد .

رئیس - گویا مذاکرات کافی باشد (گفتند کافیت) رأی میگیریم بماده ۵ - آقایانیکه این ماده تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) با اکثریت تصویب شد (ماده ۶ بعبارت ذیل قرائت شد) .

ماده ۶ - قیمت قبضه تلگرافی پنجشاهی است **رئیس** - مغالفی نیست ؟ (اظهار شد خیر) رأی میگیریم بماده ۶ آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند انداخت

(اوراق رأی اخذ شده آقای حاج میرزا رضا خان اوراق سفید را بعد از ۵۸ و آبی را بپسیده ۱۲ احصاء نمود) اسامی تصویب کنندگان - زنجانی - سلیمان میرزا - خیابانی - آقای سید جلیل - آقای میرزا علی - میرزا یانس - ذکاء الملک - حاج سید نصرالله - دکتر اسمعیل خان - آقای شیخ رضا - شبیانی - دکتر حیدر میرزا - آقای شیخ علی شیرازی - ادیب التجار - معزز الملک - دکتر لقمان - حاج محمد کریم خان - سعید الاطباء صدر العلماء معاضد السلطنه - انتظام الحکماء حاج شیخ رئیس - اعتصام الملک - فرزانه مدلل الدوله ارباب کیخسرو - مساوات - ابوالقاسم زان - دکتر امیرخان - آقای میرزا داود خان - لسان الحکماء رکن الممالک - گزازی - آقای میرزا رضا مستوفی - حاج شیخ علی - آقای میرزا احمد - منتصر السلطان - علیزاده - آقای میرزا قاسمخان - معتمد التجار - آقای سید محمد رضا - آقای محمد - آقای میرزا مرتضی قلیخان نجم آبادی - آقای میرزا ابراهیم خان - افتخار الواعظین

حاج میرزا رضا خان - ضیاء الممالک - تربیت - آقای شیخ غلامحسین - متین السلطنه - عز الملک - حاج عز الملک حاج سید ابراهیم - آدینه محمدخان - معین الرعایا وحید الملک - آقای میرزا رضاخان نائینی) .

رد کنندگان دکتر حاج رضا خان - آقای میرزا ابراهیم خان **رئیس** - با اکثریت ۵۸ رأی تصویب شد - (ماده ۷ بعبارت ذیل قرائت شد)

ماده ۷ در موقعیکه اداره تلگراف بتواند قبول مخبرات فوری و حضوری نماید قیمت مخبرات حضوری دو برابر و مخبرات فوری سه برابر تلگرافات معمولیست .

ادیب التجار - در شور اول عقیده خود را در اینخصوص عرض کردم چون با ملاحظه صرفه دولت یک نظر بزرگی هم مجلس شورای ملی و وزارت بکار تجارت دارد و علت این عرض اینست که جزء عده اش راجع بتجارت است بنده همان قدری که حضور را مهم میدانم بهمان درجه تلگراف فوریراهم میدانم و پیشنهاد عرض کردم و حالاهم عرض میکنم که حضوری و فوریرا دو برابر بکنند عقیده بنده اینست که عرض شد .

معاون - امروز هم نظرم اینست که در این مسئله جواب مفصلی عرض کردم و آن پیشنهاد قابل توجه نشد حالا ثانیاً باز عرض میکنم اینکه فوریرا ۳ برابر نوشتند بچند نظر بوده است اولاً فوری بر حسب رگلمان اداری مقدم بر تلگرافات و بر مخبرات است که وقتیکه در بین مطلب که دادند میگویند مطلب فوری که رسید فوراً نگاه بدارند و این مطلب فوریرا مخبره خواهند کرد فقط بربك مطلبی مقدم نخواهد بود که آن را هم در رگلمان اداره خواهند نوشت و بر تمام مطالب مطلب فوری مقدم است باینجهت او را ۳ برابر مینویسند و مخبرات حضوری را گویا آقای ادیب التجار هم تصدیق دارند که همان حکم فوریرا دارد بجهت اینکه میآیند رو بروی هم مخبره میکنند دیگر آنکه در رگلمان اداری نوشته خواهد شد که مخبرات حضوری از کسی قبول نخواهد شد مگر اینکه اول مطلبی که بین طرفین گفتگو میشود معین شود که دو یا چند کلمه باشد که گنجایش اینرا داشته باشد که اداره سیم را تعطیل بکند پس در اینصورت بنده عرض میکنم که اینکه مخبرات حضوری بخواهد بکند باید مبالغه گزافی پول بدهد در وقتیکه بخواهد فوری حرف بزند و بر تمام مطالب مقدم میشود و فوریراهم گفته میشود باینجهت سه برابر گرفته میشود .

رئیس - کسی مخالف نیست ؟ رأی میگیریم بماده ۷ آقایانیکه موافقت میکنند ورقه سفید خواهند داد (اوراق رأی اخذ شده و آقای حاج میرزا رضا خان اوراق سفید را بعد از ۵۹ و آبی را به يك احصاء نمود) .

اسامی رای دهندگان - مساوات - لسان الحکماء خیابانی - دهخوارقانی - سلیمان میرزا - حاج شیخ رئیس - میرزا رضای نائینی - دکتر اسمعیل خان ذکاء الملک - شبیانی - حاج سید نصرالله - انتظام الحکماء متین السلطنه - معاضد السلطنه - مدلل الدوله - سعید الاطباء - زنجانی - صدر العلماء - آقای شیخ علی شیرازی - آقای میرزا علی - معتمد التجار - دکتر

لقمان - حاج محمد کریم خان - دکتر حیدر میرزا حاج شایخی خراسانی - آقای سید جلیل اردبیلی - آقای میرزا احمد - ابوالقاسم میرزا - منتصر السلطان آقای میرزا مرتضی قلیخان - معزز الملک - معین الرعایا حاج سید ابراهیم - ضیاء الممالک - آقای میرزا رضا مستوفی - آقای محمد - ارباب کیخسرو - آقای سید محمد رضا - آقای میرزا قاسم خان - اعتصام الملک - فرزانه - آقای سید محمد باقر ادیب - حاج عز الملک تربیت - نیر السلطان - افتخار الواعظین - کن الملک حاج میرزا رضا خان - آقای میرزا ابراهیم خان - آقای شیخ غلامحسین - آقای میرزا رضا خان نائینی - نجم آبادی - علیزاده - دکتر علیخان - وحید الملک دکتر امیر خان - آدینه محمد خان - آقای میرزا داود خان رد کنندنده - آقای میرزا اسدالله خان کردستانی

رئیس - با اکثریت ۹۹ رأی تصویب شد - ماده ۸ بعبارت ذیل قرائت شد

ماده ۸ - مدلول ماده ۳ و ۷ در روی تمام اوراق تلگرافی بطبع خواهد رسید .

رئیس - در این ماده مغالفی نیست ؟ (مغالفی نبود) رأی میگیریم آقایانیکه موافقت قیام نمایند (با اکثریت تصویب شد)

ماده ۹ - اسم مقصد جزء کلمات محسوب می شود .

رئیس - مغالفی هست (محمد هاشم میرزا بنده) **محمد هاشم میرزا** - با این تحلیلاتیکه در ده کلمه اول شده که يك قسمت عده تلگرافات از ده کلمه کمتر است و کلمه مر که را هم قبول نکردند بنده با اینکه مقصد جزء کلمه محسوب شود مخالفم و رد میکنم .

معین الرعایا - بنده میخواستم عرض کنم که خوب است ما در نظریات وزیر يك اهیتی بهمیم با آن بیانات که از روی اطلاع آقای معاون اظهار کردند در این جزئیات ایرادی نکنیم بواسطه اینکه تلگرافاتیکه غالباً میکنند از طرف تجار واعیان است و تا جرئیکه در تحت آسایش این مملکت آسایش و راحتی دارد برای او هیچ ضرری نخواهد داشت که در سال يك مختصر وجهی زیادت بر بدهد همان اسم مقصد را که محسوب بداریم برای دولت تفاوت کلی خواهد داشت و برای سایرین هیچ تفاوت نخواهد داشت .

آقا سید حسین اردبیلی - آقای معین الرعایا میفرمایند که برای دولت يك فائده دارد و برای دیگران اهیتی ندارد اگر این را در نظر بگیریم باید گفت علاوه بر اسم مقصد اسم محل را هم در تلگراف باید قید کرد و آن را هم باید حساب کرد و اینهم برای تجار ضرری ندارد و لی خود آقای معاون فرمودند ترتیباتی که تا کنون معمول بوده است همان ترتیب را میخواستیم در تحت نظم و اداره بیاوریم آن ترتیب که معمول بوده است مقصد جزء کلماتی که قیمت میگردند محسوب نمیداشتند خوب است همان ترتیب سابق را معمول بدارند و الا میگویم که تخفیف هیچ در این باب داده نشده زیرا از يك طرف تخفیف داده اند و از طرف دیگر زیاد می کنند عقیده بنده این است که همان ترتیب سابق را معمول بدارند .

معاون تلگراف - آقای صبیح فرمودند از برای

انتظام و ترتیب اداره ا مطلب پیشنهاد شده است چنانچه در دوره مطلب داریم بعد از این ماده مسئله زبان - خارجه در داخله مملکت که خواهد آمد و ما در آنجا این مدت معمولان این بود که اسم شهر را محسوب میداشتیم اما اینکه اینجا آمدیم نوشتم که اسم مقصد جزء کلمات محسوب نشود علتش این است که چونکه تصویب شد کدر ده کلمه اول يك مبلغی گرفته شود یعنی پس در آنجا هیچ ضرری وارد نمیدهد زیرا که اسم مقصد جزء این مطلب محسوب میشود اما از ده کلمه بیالابد ضرر وارد می آید باز عرض میکنم چون از ده کلمه بیالا کلمه شمار شد ضرری برای مردم وارد نمیشود اینجا نظر اداره تلگراف دو چیز است یکی اینکه تعدی نشده باشد یعنی اضافه قیمتی گرفته نشده باشد یکی اینکه از حیث ترتیبات اداری که صحیح باشد عرض کردم که ترتیبات مخبرات داخلی باید مطابق باشد که مخبرات در يك مملکتی بهمه زبان مطابق باشد و این بهیچوجه ضرر ندارد در اینکه ده کلمه اول را قبول کرد بله بنده محترم هم تصدیق میکنم که اگر بهمان ترتیب سابق و کلمه ده کلمه قبول میشد بنده هم این را قبول میکردم .

رئیس - مذاکرات گویا کافی باشد رأی میگیریم بماده ۹ آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با اکثریت ۳۸ رأی تصویب شد ماده ۱۰ قرائت میشود (ماده مزبور بعبارت ذیل قرائت شد)

ماده ۱۰ - تلگراف کننده باید محل اقامت و عنوان طرف خود را بطور وضوح معین نماید . **رئیس** - مغالفی نیست (ارباب بنده پیشنهادی کردم)

رئیس - پیشنهاد آقای ارباب قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد می کنم ماده ۱۰ این قسم نوشته شود - گوینده تلگراف باید عنوان طرف خود را بطور وضوح معین نماید . **ارباب کیخسرو** - بنده در شور اول يك ماده پیشنهاد کردم و قابل توجه هم شد ولی نمیدانم که چرا کمیسیون قابل توجه ندانسته است بنده پیشنهاد کردم محل اقامت و عنوان آنوقت مفصل باشد که طرف معلوم نباشد آقای معاون اظهار داشتند کدر خارجه اینطور معمول است بنده عرض میکنم که وسعت خارجه را به بینند و سایر انتظامات خارجه را به بینند البته هر وقت که مملکت ما هم آنطور شد آنوقت مثل خارجه رفتار کنیم ما امروز از همه طرف میخواستیم فقراء و کسبه را رعایت بکنیم برعکس بر آنها تحمیل میکنیم که هیچ مناسبت ندارد حالا که آن را تصویب نکردند بنده اینطور پیشنهاد میکنم که دیگر محل اقامت لازم نیست همینقدر نوشته شود که عنوان را بطور وضوح بنویسند کفایت می کند و اگر که معلوم نیست خود او می فهمد که محل اقامت لازم است مینویسد دیگر لازم نیست که هر دوی آن در اینجا ذکر شود .

رئیس - مخبر کمیسیون قبول دارد این را (مخبر - خیر) **افتخار الواعظین** - پیشنهادی که آقای ارباب آروز کرده بودند اشخاص معروف رامستثنی

وجه تلگراف تا کنون رسید تلگرافش را بجواب میدانست و میتوانست که مطمئن شود که جواب من رسید و سئوال هم بطرف رسید لکن بدیغمانه چون نمیتوانم آنطور مطمئن باشم که وجهیکه از کسی گرفته میشود مرتباً مطالب او خواهد رسید توضیحات در کمیسیون داده شده است این است که این ترتیب برای آن داد شده است که اداره بتواند مطمئن باشد که این پولیکه از طرف گرفته اند چه مبلغی داده است و تعدی نشده است و گمان میکنم که غیر از این ترتیب که تمبری بگذارند روی این قبضه الصاق کنند که در وی هر دوی او نوشته شده است مثلاً پنج هزار بدست او بدهند که اگر خودش هم نمیتواند بخواند برود نشان بدهد که پنج هزار پول داده ام همینطور است ؟ و ته آنهم در اداره است از روی آن رسیدگی میکنند و این در حقیقت يك بان دورلی خواهد بود .

حاج سید ابراهیم - بر حسب ترتیب سابق که پول سئوال و جواب بعهده سائل بشود از اول محتاج بود که يك قبضه بگیرد که بداند مبلغش رسیده قیمت جواب بعهده آن کسی است که جواب میدهد این دیگر هیچ داعی ندارد که قبضه بگیرد مثلاً يك تلگرافی از خراسان به بنده کرده اند پولش را با جواش میفرستم با اداره هیچ قبضه لازم ندارم در سئوال همانطور که فرمودید خوبست که آن قبضه را بدهد لکن در جواب چون دیگر قبضه لازم نیست تصور میکنم که اگر بنویسد تمبر در روی قبضه سؤال میچسباند بهتر خواهد بود بواسطه آنکه در جواب قبضه ندارد و مجبور هم نیست قبضه بگیرد .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

کسی ایرادی دارد (اظهاری نشد) مغالفی نیست - رأی میگیریم بماده ۴ بترتیبیکه خوانده شد آقایانیکه موافقت قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد ماده ۴ (ماده ۴ بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۴ - هرگاه بعد از انقضاء مدت ۱۵ روز جواب نرسید اداره قیمت جواب را بسئوال کننده رد خواهد کرد و پس از آن اگر مخاطب بخواهد جواب بدهد باید از عهده قیمت برآید .

فرموده بودند و اگر کمیسیون آن پیشنهاد را قبول کرده بود ماده بعد که ماده ۱۱ باشد بکلی لغو میشد بجهت اینکه وقتی میگویند يك کسی اگر ميل دارد بيباید آدرس خود را مختصراً بتلگراف خانه بدهد و هر وقت که موافق آن آدرس مختصر تلگرافی برای او آمد آن تلگراف را با او خواهند رسانید این ترتیبی است برای اشخاص معروف پس بدیهی است که اگر پیشنهاد آقای ارباب قبول میشد آن ماده بکلی لغو میشد که محل اقامت دیگر لازم نیست عنوان طرف دیگر لازم نیست اینجا باید دید که تلگرافخانه اگر چنانچه يك کسی تلگرافی برایش آمد و عنوان او هم بطور وضوح ذکر شده باشد ولی اقامت او ذکر نشده باشد آیا ممکن است که اسباب تعویق رسانیدن آن تلگراف بصاحبش بشود یا ممکن نیست آیا ممکن است که آن تلگراف را بیچاره فراش تلگرافخانه در دست بگیرد چند روز در این کوچه و آن کوچه و خیابان ها و کاروانسراها بگردد و نتواند صاحب او را پیدا بکند یکی آنکه شاید عناوین مشترک در مملکت ما بهم رسیده که عنوان را اگر چه بطور وضوح گفته است ولی کسانی که دارای آن عناوین هستند معلوم نیست کدام يك هستند اگر تصور هم بکنیم که عنوان مشترک نیست باز برای فراش تلگرافخانه چون محل اقامت معین نشده است ممکن نیست که اسباب سرگردانی معطلی نشود و علت اینکه کمیسیون عنوان و محل اقامت هر دو را گذارده است در مقابل آن تخفیفات بزرگی است که داده شده است پس از اینکه ده کلمه تلگرافی را که چهار هزار دهشاهی میگردند و حالا شما می فرمائید دوهزار و دهشاهی بگیرند پس در ازای این تخفیف برای اینکه عایدات دولت هم کسر نکنند که بتواند مصارف و مخارج خودش را بدهد ناچاریم که اینجا يك جزوی عایدی هم معین بکنیم و اینجا که ملاحظه شده است هم عایدی دولت و هم اینکه بعضی اینک تلگراف رسید فوراً بصاحبش برسد بدون معطلی و سرگردانی و محتاج نباشد که سه روز بگردد تا آن شخص را پیدا بکند

رئیس - رأی میگیریم باین اصلاح آقای ارباب آقایانی که قابل توجه می دانند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) با اکثریت قابل توجه شد

رئیس - این ماده می ماند و کمیسیون بر میگردد ماده ۱۱ قرائت میشود (ماده مزبور بعبارت ذیل قرائت گردید) .

ماده ۱۱ - اشخاصی که خواسته باشند می توانند آدرس خود را بطور اختصار بداره تلگراف معرفی نمایند و در این صورت اداره تلگراف مبلغ ۳ تومان برای ثبت آدرس دریافت خواهد داشت

ادیب التجار - در شور اول بنده عرض کردم که مخالف بودم و حالا هم مخالفت خود را اظهار میکنم در همه چیز ما نباید تاسی بکنیم بکارها خارج بجهت اینکه آنجاها مقتضیاتی هست که اوتجویز می کنند که این سالی سه تومان بایشتر یا کمتر را بدهد بجهت این که جمعیت بلاد آنها زیاد است و اسباب عسرت میشود برای فراش تلگرافخانه

و آن مقتضیات در این جا نیست و دیگر اینکه تاجری که در عرض سال هزار تلگراف دارد و تاجری که در عرض سال ده یا بیست تلگراف دارد او هم می خواهد حتی الامکان يك صرفه برد و اسم خود را مختصر کند پس این تاجری که بخواهد اکتون یا باصطلاح خودمان اسمک در تجارت بکند و در سال هم ده بیست تلگراف بیشتر ندارد چرا سه تومان بدهد بنده مخالفم و این را يك ظلمی می دانم و گذشتن این قانون يك حقی را از يك قسمت بزرگ مملکت ساقط می کند .

مخبر - فرمایش آقای ادیب التجار را می توانستم تصدیق بکنم اگر چنانچه این ماده را بطور اجباری نوشته بودند ولی گویا کاملاً مطالعه نکرده باشند اینجا نوشته است اشخاصی که خواسته باشند می توانند اینکار را بکنند یعنی کسانی که عنوان آنها يك کلمات زیاد هست و باید در مقابل آن عناوین که تلگرافات زیاد برای ایشان میرسد یعنی زیادتر می دهند آنها برای صرفه جوئی خودشان می توانند دیگر آنچه گزاف رانده اند و در سال سه تومان بدهند دیگر بنده که این عنوان من است که يك کلمه مختصری است هر وقت باین عنوان تلگراف آمد بمن برسانید که مال من است تلگراف خانه هم اسم ایشان و اسم محل ایشان و تجارتخانه ایشان را ثبت می کند و هر وقت بان مختصر تلگرافی رسید فوراً بدست فراش می دهد می گوید منزل صاحب این تلگراف فلانجا است تجارتخانه اش هم در فلان محل است تلگراف را فوراً باو برسانید این صرفه صاحبان تلگراف است

رئیس - آقای ارباب این پیشنهاد چیزی نیست که خوانده شود مطلب را بفرمائید .

ارباب - اینجا دو کلمه آدرس را افزوده اند چنین تصور کرده اند که آدرس عبارت از يك کلمه است و اینکه میگویند عنوان تلگرافی است از این جهت بنده تقاضا میکنم که کلمه آدرس برداشته شود و در عوض لفظ عنوان نوشته شود .

رئیس - مخالفی که نیست رأی میگیریم باین ماده با اصلاحی که آقای ارباب نمودند آقایانی که تصویب می کنند و ورقه سفید خواهند انداخت آنهایی که مخالفند ورقه آبی (اوراق رأی اخذ گردید و حاج میرزا رضا خان بعد ذیل شماره نمود ورقه سفید علامت قبول (۱۲) ورقه آبی علامت رد (۲) آقای میرزا محمد باقر ادیب - آقای سید حسین اردبیلی - اسامی تصویب کنندگان آقای سید محمد رضاهمدانی آدینه محمد خان - آقای میرزا یانس - حاج سید نصرالله - دهخوار قانی - سلیمان میرزا - آقای میرزا ابراهیم خان - آقای شیخ علی شیرازی - آقای شیخ ابراهیم زنجانی - صدرالعلماء - حاج شیخ رئیس - آقای میرزا علی اصفهانی - دکتر اسمعیل خان - حاج میرزا رضا خان - معتمدالتجار - ذکاءالملک - شبیبانی مساوات - دکتر لقمان - انتظام الحکماء - متین - السلطنه - آقای میرزا ابراهیم قمی - معاضدالسلطنه دکتر علیخان - دکتر حیدر میرزا - دکتر امیرخان دکتر حاج رضا خان - حاج سید ابراهیم - سعید - الاطباء - معززالملک - آقای محمد بروجردی -

شاهزاده ابوالقاسم میرزا - آقای میرزا رضای مستوفی منتصرالسلطان - عزیزاده - وحیدالملک - لسان - الحکماء - بهجت - آقا سید جلیل - آقای میرزا احمد قزوینی - آقای میرزا داود خان - رکن الممالک - حاج شیخعلی خراسانی - ارباب کبکخسرو - اعصاب الملک - اسدالله خان کردستانی - آقای شیخ اسدالله تربیت - معذل الدوله - عزالملک - میرزا قاسمخان فرزانه - مشیر حضور - ضیاءالممالک - نجم آبادی - آقای سید حسن مدرس - افتخارالواعظین - حاج عزالملک - آقای شیخ غلامحسین - حاج محمد کریم خان قشقائی - طباطبائی - نجات ،

رئیس - با اکثریت ۶۲ رأی تصویب گردید اگر مخالفی نیست یکربع تنفس میشود بقیه بعد از تنفس (در اینموقع تنفس گردید مجدداً بعد از تنفس نیمساعت قبل از غروب مجلس منعقد گردید) .

رئیس - ماده ۱۲ از قانون تعرفه تلگرافی قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد) .

ماده ۱۲ - قیمت مخابرات تلگرافی بخط لاتین اعم از اینکه زبان فارسی یا زبان خارجه باشد در داخله مملکت ده کلمه اول سه هزار و ده شاهی است و بعد هر کلمه هفت شاهی است و در صورتیکه تشخیص کلمات ممکن نباشد عدد حروف هر کلمه ۱۲ حرف محسوب خواهد بود .

رئیس - مخالفی هست ؟

آقا میرزا یانس - بنده فقط توضیحی می خواستم بخواهم از آقای معاون که چرا تلگرافی که بخط لاتین است گرانتر از تلگرافات دیگر است و يك چیز دیگر هم میخواهم عرض بکنم و آن اینست که عموماً يك کلمه باید ۱۵ حرف باشد و زیاد از ۱۵ حرف که شد دو کلمه حساب میشود اینجا چرا ۱۲ حرف را يك کلمه نوشته اند .

معاون - اولاً در باب علت زیادی قیمت بزبان لاتینی اینست که ما مأمورینی که برای اینکار داریم همین طور که میدانید باید دارای چند زبان باشند و باین لحاظ حقوق اضافه بآنها میدهم که کفایت مخارجش را بکنند و یکی دیگر هم از برای اینست که مطلبی که بزبان لاتینی گفته میشود موافق ترتیبانی که داریم و سمهایی که در خطوط منظم ما هست در آنجا يك ترتیبی داریم که در ساعات معین می آیند و مطالب را میگیرند و میگویند و تا یکدوره میتوانم بگویم که آن مطالب زودتر از سایر مطالب برسد و آنهم يك ترتیبی است موافق کثرت نامه که داده شده است چون مطالب زودتر میرسد و مخارج او هم زیادتر است و امروزه هم در داخله مملکت قیمت مخابرات سه قسمت تقسیم شده است ده کلمه داریم به بعضی از نقاط که صورت جزئیش در آن جا موجود است يك قسمت ده کلمه پنج هزار و یکقسمت ده کلمه چهار هزار و یک قسمت ده کلمه سه هزار و دهشاهی مابین دو قسمت اول و دوم را بکلی موقوف کردیم فقط يك کلمه اول را سه هزار و دهشاهی قرار دادیم پس در واقع يك تخفیف کلی هم در اینجا داده شده است و نظر اضافه اش آن بود که عرض کردم و يك مطلب دیگر هم که در خصوص اینکه فرمودند که چرا کلمه را دوازده حرف قرار دادید بنده هم میخواستم عرض کنم

که این مسئله راجع بر گلنمان اداری است آنروز هم که این مسئله مذاکره شد عرض کردم که در هر يك از این مواد لازمست که اداره يك شرحی بنویسد در توضیحات او و یکی از آن جمله اینست که وقتی يك مطلبی میدهند بداره و مأمور اداره نتوانند تجزیه کلمات بکنند یعنی گفتگوهائی پیدا میکند و نمیتواند مطلب را بفهمد از روی حروف معین میشود و همینطور که میفرمایند مختلف است بعضی جاها ۱۵ حرف يك کلمه است بعضی جاها ۱۲ حرف بعضی جاها شش حرف قرار داده اند پس لازمست این جمله که محل اختلاف بین دهنده تلگراف و اداره است معین باشد و این جزء رگلنمان اداره است که باید درست توضیح کرد که چه مطلب را نمیشود فهمید و چه حرف يك کلمه باشد و در کجا استعمال شود احتمال يك روزی مقتضی باشد که در رگلنمان اداره کلمه را ۱۵ حرف قرار بدهند این باید در اداره و تجزیه اداره باشد و از این جهت بنده تقاضا میکنم که این مسئله از این ماده خارج و جزء رگلنمان اداره شود شرحی که نوشته میشود مطابق باماده باشد .

رئیس - اصلاحی از طرف آقای زنجانی شده است قرائت میشود (اصلاح مزبور بعبارت ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم ماده ۱۲ چنین نوشته شود - قیمت مخابرات تلگرافی بخط لاتین به زبان باشد در داخله مملکت تاده کلمه سه هزار و دهشاهی و بعد هر کلمه هفت شاهی است و در صورتیکه عده کلمات مفهوم نباشد هر هفت حرف يك کلمه محسوب خواهد شد .

رئیس - کمیسیون در اینباب نظرش چیست قبول دارید ؟

مخبر - جزء اول را از طرف کمیسیون قبول میکنم و جزء اخیر را خیر .

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - جز آخریش این است که کلمه ممکن است دو حرف سه حرف پنج حرف الی دوازده حرف یا پانزده حرف باشد پس باید حد وسط را گرفت و دیگر این عبارت معنی ندارد که عدد هر کلمه زیاد از دوازده حرف نباشد این را باید معین کرد کلمه را که نمی شناسند باید اینطور نوشت که چند حرف را يك کلمه که محسوب خواهند داشت هفت حرف که بنده پیشنهاد کردم صحیح است بجهت اینکه از يك حرف هست تا ۱۵ حرف حد وسط این همین ۷ حرف است .

رئیس - رأی میگیریم در جزء آخر پیشنهاد آقای زنجانی که هفت حرف يك کلمه محسوب شود آقایانی که تصویب میکنند قیام نمایند (رد شد) .

مخبر کمیسیون - لازم است عرض کنم که علت اینکه جزء اخیر اصلاح آقای زنجانی را قبول نکردم این است که کمیسیون هم عقیده است با آقای معاون که این جزء از قانون برداشته شود و داخل در نظامات داخلی اداره تلگراف نوشته شود .

رئیس - پس از طرف کمیسیون مسترد می دارید اینرا .

مخبر - بله مسترد میدارم .

رئیس - چون از طرف کمیسیون اینرا مسترد

داشتند اگر مجلس صلاح میدانند که در قانون باشد دیگری میتواند اختیار کند .

معزز الملک - بنده اینرا اختیار میکنم .

رئیس - پس دو باره ماده با اصلاح قرائت میشود و رأی میگیریم (مجدداً قرائت گردید) .

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید خواهند انداخت و آن هائیکه مخالفند ورقه آبی .

(در اینموقع اوران رأی اخذ گردید و حاج میرزا رضا خان بعد ذیل شماره نموده ورقه سفید ۵۹) اسامی تصویب کنندگان :

عزیزاده - صدرالعلماء - سلیمان میرزا - حاج شیخ رئیس - معاضدالسلطنه - میرزا ابراهیم قمی - حاج محمد ضریرخان قشقائی - معتمدالتجار - ادیبالتجار - حاج شیخ علی - میرزا یانس - دکتر اسمعیل خان - دکتر لقمان - ذکاءالملک - حاج سید نصرالله - آقا سید حسین اردبیلی - آقای میرزا احمد - انتظام الحکماء - ابوالقاسم میرزا - متین السلطنه - میرزا علی اصفهانی - رکن الممالک - منتصرالسلطان - میرزا قاسمخان - مساوات - دکتر حیدر میرزا - حاج میرزا رضاخان - آقای سید جلیل دکتر امیرخان - لسان الحکماء - میرزا مرتضی قلیخان - آقای شیخعلی - آقا محمد بروجردی - میرزا داودخان - معذل الدوله - آقا سید محمد رضا همدانی - معززالملک - مشیرحضور - اعصابالملک - فرزانه - عزالملک - حاج سید ابراهیم - حاج عزالملک - نجم آبادی - میرزا رضاخان نائینی - ضیاءالممالک - خیابانی - افتخارالواعظین - نیرالسلطان - آقای سید حسن مدرس - آقای میرزا ابراهیم خان - شیخ غلامحسین - محمد هاشم میرزا - آدینه محمدخان - حاج آقای وحیدالملک - بهجت - آقا شیخ اسدالله - ارباب کبکخسرو

رئیس - به اکثریت ۵۹ رأی تصویب شد ماده ۱۳ قرائت میشود (ماده مزبور بعبارت ذیل قرائت شد) ماده ۱۳ مواد اینقانون شش ماه پس از امضاء در تمام مملکت مطابق نظامنامه اداری وزارت تلگراف بموقع اجراء گذاشته میشود و تمام مقررات سابق راجع به این مواد منسوخ خواهد شد .

ادیب التجار - بنده يك پیشنهاد کرده بودم به اسم ماده ۱۴ در باب رمزالتجارتی چون موقع او باین ماده ۱۲ و ۱۳ است از این جهت عرض میکنم اختیار مخابرات رمزی به تجارتخانه داده شود .

رئیس - ماده ۱۳ را حرف مزینم اگر میخواهید باید یکماده الحاقیه پیشنهاد کنید .

ادیب التجار - بنده در شور اول پیشنهاد کتبی کرده ام .

مخبر - پیشنهاد کردند در شور اول و رد شد .

آقا میرزا ابراهیم قمی - بنده شش ماه را زیاد میدانم که يك قانون امضاء شده در بوته اجمال بماند تا اینکه قانون بگذرد از مجلس و به امضاء برسد یکماه طول خواهد کشید دو ماه هم بنده پیشنهاد کردم سه ماه میشود و این سه ماه کافی است .

مخبر کمیسیون - آقای باید در نظر داشته باشید که یکی از مواد این قانون الصاق تمبر

است که بهر اندازه وجه گرفته میشود در مقابل آن باید تمبر الصاق شود و این تمبر را باید در خارجه تهیه کنند و از قراریکه تحقیق کرده ایم زودتر از شش ماه تهیه نخواهد شد تا سفارش کنند و در آنجا تمام نمایند و بفرستند و بتمام تلگرافخانه ها فرستاده شود زودتر از ششماه نخواهد بود و دیگر اینکه اداره تلگرافخانه بعضی لوازم اجرای این قانون را باید تهیه نماید یعنی بعضی نظامنامه ها و بعضی دفاتر و چیز های دیگر که لازم دارد تهیه نماید و اینکه این را ششماه قرار داده ایم نظر بهمان رسیدن تمبر است که کمتر از ششماه نخواهد بود و اگر شما اینجا سه ماه یا چهار ماه بنویسید و از سر سه یا چهار ماه قیوضی را که بر مردم میدهند و تمبر در مقابل الصاق نکنند آنها خواهند گفت که مطابق این قانون که شما نوشته اید باید بهداز چهار ماه بموقع اجراء گذاشته شود و یکی از موادش همین ماده ۱۳ است و شما چرا تمبر بروی قبض تلگراف الصاق نمیکنند آنوقت اداره تلگراف هر قدر که فریاد بکند که هنوز تمبر از فرنگ نرسیده است گوشش نخواهند داد این است که اینجا محدود بششماه شده است بلکه عقیده آقای معاون ششماه ده ماه تا یکسال بود یعنی تا هر وقت که اسبابش تهیه شود میفرمودند که ما این قانون را پیشنهاد کرده ایم از برای اجراء هر وقت اسباب اجراءش فراهم شد ما خودمان اجراء خواهیم نمود اعم از ششماه یا یکسال کمیسیون راضی نشد و بواسطه آن توضیحاتی که دادند ششماه را قبول کرد و کمتر از ششماه نمیشود .

حاج شیخ رئیس - چون در شور اول این عرض را کردم باز هم تکرار میکنم نسخ يك کلمه است راجع بقانون آسمانی یا زمینی که يك عنوانی داشته باشد کارهای سابق عنوانی نداشته است خوب است عوض منسوخ متروک بنویسند .

رئیس - گویا مذاکره کافی است آقای قمی پیشنهادی کرده اند (پیشنهاد مزبور بعبارت ذیل قرائت شد) بنده اصلاح ذیل را در ماده ۱۳ پیشنهاد می کنم ۱۳ - مواد این قانون دومه پس از امضاء در تمام مملکت مطابق نظامنامه اداری وزارت تلگراف بموقع اجراء گذاشته میشود و تمام مقررات راجع باین مواد منسوخ خواهد شد .

رئیس - رأی میگیریم باصلاح آقای میرزا ابراهیم آقایانی که این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام نمایند (اغلب قیام نکردند)

قابل توجه نشد - حالا رأی میگیریم بماده ۱۳ بترتیبی که از کمیسیون پیشنهاد شده است آقایانی که موافق هستند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) با اکثریت تصویب شد - چند فقره ماده الحاقیه پیشنهاد شده است یکی راجع بماده سیم و دیگری راجع بماده چهارم و یکی هم راجع بماده دوازدهم قرائت میشود و رأی میگیریم ولی باید عرض بکنم که خوب است بعد از این رویه را پیش بگیریم یعنی آقایان قبل از وقت که مطالعه میکنند اگر در يك ماده پیشنهادی دارند بکنند و بعد از آنکه يك ماده را رأی گرفتیم و گذشت دیگر ماده الحاقیه را پیشنهاد نکنند .

(پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله بعبارت ذیل قرائت شد) - ماده الحاقیه بماده سیم - سؤال کننده میتواند وجهی باسم اعتبار در اداره بسپارد و اظهار نماید هر قدر جواب رسید قبول مینماید بعد از رسیدن رجوع نماید و تصفیه خواهد شد و در صورتی که بعد از پانزده روز جواب نرسید وجه سؤال کننده مسترد خواهد شد.

رئیس - مخبر این پیشنهاد را از طرف کمیسیون قبول میکنند؟

افتخار الواعظین - قبول نمیکند.

معاون وزارت پست - عرض میکنم و در شور اول هم عرض کردم که خوب است فرق بگذارید بین قانون و بین رگلمانی که در اداره نه شده میشود و این از جمله لوازمی است که در رگلمان نوشته خواهد شد ربطی بقانون ندارد.

حاج شیخ اسدالله - این فرمایشی که آقای معاون فرمودند معلوم میشود که این پیشنهاد بنده را قبول کرده اند منتهی این است که میفرمایند این مسئله در نظامنامه نوشته میشود و بنده بواسطه دو نکته است که پیشنهاد کرده ام این مطلب در قانون نوشته شود چون در این ماده مینویسد سؤال کننده میتواند مطالبه جوابی کند و وقتیکه در هنگام مخابره سؤال کننده قیمت هر عده کلمه را که برای جواب خود کافی میداند بدفع تلگراف تحویل نماید و ممکن است که بعد از آنیکه سؤال کننده يك وجهی را به تلگرافخانه برای جواب سؤال خود میدهد جواب دهنده بان اندازه که سؤال کننده بدارد تلگرافخانه داده است جواب نهد مثلا سؤال کننده قیمت مخابره صد کلمه را داده جواب دهنده ده کلمه جواب داد حالا آن اضافه و چه را تلگرافخانه باید رد بکند در این ماده قیدی نشده است این يك نظر بوده که بنده این پیشنهاد کردم که تصریح بشود که اضافه را اداره تلگرافخانه رد خواهد کرد و يك نظر دیگر اینکه که بیشتر اوقات اتفاق می افتد که سؤال کننده نظر بعمده کلمات جواب دهنده ندارد میگوید هر قدر جواب داد قبول دارم در این موقع که هر چه جواب برسد قبول دارد یکوجهی برای اعتبار با اداره میدهد و در موقعی که جواب رسید رجوع بزیاده و نقیصه میشود در صورتی وجهیکه داده است زیاد تر از قیمت مخابره جواب باشد اضافه با مسترد میشود پس بنده در پیشنهاد خودم این صورت را ذکر کرده ام و اینترام قید کرده ام که در هر صورت اضافه وجه مسترد میشود و باین دو نقطه نظر بود که بنده این پیشنهاد کرده ام کدر ذیل ماده سوم نوشته شود.

معاون وزارت پست - بنده مختصر عرض میکنم که همینطوریکه میفرمایند تصدیق میکنم ولی در همین توضیحی که در پیشنهاد خودتان دادید چندین قسم بیان کردید در صورتیکه چندین قسم دیگر هم در این موضوع متصور است که باید نوشته شود و تکلیف آن معلوم شود و این جزء قانون نمیتوان باشد و در رگلمان همینطور میفرمایند اقسام این نوشته میشود توضیح خواهد شد که مردم تکلیف خودشان را بدانند و الا اگر بخواهند در قانون آن

اقسام را بنویسند چندین ماده بلکه يك كتاب باید نوشت.

رئیس - رأی میگیریم در این پیشنهادیکه از طرف آقای حاج شیخ اسدالله شده است

حاج شیخ اسدالله - بنده میخواهم پس بگویم آن عرضیکه کردم در صورتیکه جواب دهنده باندازه که سؤال کننده بول داده است.

رئیس - می خواهید مسترد بکنید پیشنهاد خودتان را.

حاج شیخ اسدالله - بله ولی باینطوری که آقای معاون فرمودند بنده میخواستم عرض بکنم.

رئیس - اگر میخواهد مسترد بکنید بفرمایید مسترد میدارم.

حاج شیخ اسدالله - میخواهم بگویم در این صورت مسترد نمیکند.

رئیس - ماده الحاقیه بماده چهارم که از طرف آقای بجهت پیشنهاد شده است قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

ماده الحاقیه بماده (۴) - در صورتیکه جواب دهنده کمتر از مقداریکه وجه آن را سؤال کننده پرداخته است مخابره نماید تنه قیمت سؤال کننده رد خواهد شد.

افتخار الواعظین - این بدیهی است که اداره تلگراف قیمت مخابرات تلگرافی را بگیرد و اگر چنانچه سؤال کننده قیمت بیست کلمه داده باشد و طرف او ده کلمه جواب بدهد بدیهی است که باید قیمت ده کلمه دیگر را بصاحبش رد بکند و این بهیچ وجه لازم نیست که در ذیل يك ماده قانونی نوشته بشود اداره تلگراف اگر بول تلگراف بگیرد و اضافه را رد بکند و اگر بول هوائی بگیرد گمان میکنم که اداره تلگراف بول هوائی نگیرد و اینمطلب لازم نیست که در قانون نوشته شود.

بجهت - جلب میکنم توجه آقایان محترم را بماده چهارم ماده چهارم حاصلش این است که اگر جواب دهنده تا پانزده روز جواب ندهد باید بول رد بشود جواب هم معلومست که هم بر ده کلمه صادق می شود هم بر بیست کلمه و هم بر سی کلمه و در اینجا توضیح نشده راجع بنظامنامه داخلی اداره نیست چنانکه یکوقتی هم که در کمیسیون پست و تلگراف بوده خاطر هم هست که آقای معاون اینطور فرمودند که سؤال کننده فقط يك جوابی میخواهد و يك ضروری کرده است که يك بولی را داده است حالا جواب دهنده کمتر جواب داده ربطی بجائی ندارد چون این اظهار ایشان در نظر بود و این ماده هم رفع اشکال را نکرد بجهت اینکه فقط میگوید که اگر جواب نرسید بول را میتواند پس بگیرد تا اگر عدد کلمات جواب کمتر از قیمتی بود که سؤال کننده داده است مابقی را باید باو بدهند یا نباید بدهند قیدی نشده است از اینجهت بنده این پیشنهاد را کردم و گمان نمیکند که این مطلب راجع بنظامنامه داخلی باشد بواسطه اینکه آنجا جای اشتباه است حالا بطور ماده الحاقیه نباشد بطور تبصره باشد بنده عرض نمیکند که حتماً يك ماده برای اینمطلب

علاوه بکنیم ممکنست که در ذیل ماده چهارم نوشته شود که در صورتیکه عدد کلمات جواب کمتر باشد باقی را اداره تلگراف رد میکند مگر اینکه دو کلمه باشد که قابل اعتناء نباشد مثل اینکه طرف بول جواب بدهد که حال نمیشود یا نمیشود اصلاحش کرد یا این معامله شما صورت نمیگیرد پس باید در این قانون تصریح بشود که بایستی آن بول با و رد بشود.

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای بجهت آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند (اغلب قیام نکردند).

رئیس - قابل توجه نشد - پیشنهاد بیه آقای لسان الحکماء کرده اند قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد).

ماده الحاقیه بماده (۱۲) برای اخذ سواد هر تلگراف موافق قوانین مقرر از هر يك کلمه تصادف کلمه اداره تلگراف مبلغ دو هزار دینار دریافت می دارد.

معاون وزارت پست - این مطلب الان هم در اداره همینطور است و گمان می کردم که کفایت بکند و لازم بذکر در اینجا نباشد ولیکن چون دریافت وجه است ضروری نمی بینم در اینکه نوشته شود.

رئیس - اینرا بعنوان ماده الحاقیه که نمیتوانیم رأی بگیریم بجهت اینکه مجبور میشویم دوباره به ماده (۱۲) رأی بگیریم این ماده اگر تصویب شد ماده ۱۳ میشود و ماده (۱۳) ماده چهاردهم قرار داده میشود.

لسان الحکماء - البته میدانید که در همه جای دنیا مجبورند که يك مدت متعادل صورت تلگرافها را ضبط بکنند برای اینکه سند مردم است چنانچه در تلگرافات بین المللی و سایر تلگرافاتی که بنده سراغ دارم یکسال دولت ملتزم است صورت آنها را نگاه بدارد و برای اینکه يك دفتر و يك اداره مخصوص هست برای اینکه سواد آن بر دم بدهد و باین جهت بنده خیلی اهمیت میدهم باینکه این مطلب یا بعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان تبصره نوشته شود که هر وقتی که سواد آن را بخواهند برای اسناد خودشان از تلگرافخانه دریافت دارند و در اغلب جاها بنده دیده ام که اینمطلب يك ماده قانونی است و در جزء قانون است.

رئیس - حالا باید رأی بگیریم.

معاون وزارت پست - يك توضیحی دارم که لازم است عرض بکنم بطوریکه عرض کردم اینمطلب تا بحال معمول بوده است و ما میخواستیم این را در نظامنامه اداری خودمان بنویسیم حالا که میل دارید اینماده قانونی بشود باید تعیین بکنند که تا چه وقت و در چه مدتی میتوانند بیایند از اداره صورت بگیرند زیرا که اداره تلگرافخانه نمیتواند مطالب تلگرافی را چندین سال ضبط کند که شاید يك روزی یکی از آنها محل احتیاج بشود و يك کسی بیاید بکورتی بخواهد باید يك مدتی را معین کرد که تا آن مدت اداره مکلف بضبط آن باشد و باین صورت بگیرند.

لسان الحکماء - فقط چون اینمطلب راجع ببلغ و قیمت بود بنده این پیشنهاد را کردم که جزء

فلون بشود و اما اینکه میفرمایند در خصوص مدت این راجع بقوانین دیگر تلگرافخانه است که در موقع خودش هر قدری را که صلاح میدانند پیشنهاد میکنند و مجلس هر طوری صلاح دانست رأی میدهد.

رئیس - (خطاب با آقای افتخار الواعظین) چه میفرمایید کمیسیون این پیشنهاد را قبول میکنند.

افتخار الواعظین - کمیسیون هم بعنوان مادر هم بعنوان تبصره میتواند این پیشنهاد را قبول بکند و بنده هم تقاضا میکنم که یا رأی گرفته شود یا فرستاده شود به کمیسیون.

رئیس - آیا که نمیشود یا تقاضای راجع بکمیسیون را بکنید یا اینکه قبول بکنید رأی قطعی گرفته شود.

افتخار الواعظین - عرض کردم که کمیسیون این را قبول می کند و رأی قطعی هم گرفته شود.

آقا محمد - این ماده باید در کمیسیون مذاکره نشده است و گمان نمیکند که مخبر بتواند این را از طرف کمیسیون قبول بکند اگر بخواهد قبول بکند افکار آقایان هم در آن مدخلیت دارد و بعقیده بنده دو هزار زیاد است بقتران اگر باشد کافی است و بنده تصویب میکنم.

رئیس - چون مخبر از طرف کمیسیون این ماده را قبول کرده است رأی قطعی گرفته میشود - آقایانی که با این ماده موافق هستند ورقه سفید بیندازند (اوراق رأی اخذ شده آقای حاج میرزا رضاخان از قرار ذیل شماره نمود).

ورقه سفید (۷۰) ورقه آبی (۱)
(رد کننده آقا محمد بروجردی ۰)
(آقایانیکه تصویب کردند ۰)

آقا شیخ رضا - آقا شیخ ابراهیم - آقا شیخ مهدی - میرزا یاسن - حاج شیخ رئیس - آقا سید حسین کزازی ادیب التجار - آقا میرزا علی - صدر العلماء ابو القاسم میرزا دکتر سعید الاطباء - دکتر اسمعیل خان - حاج شیخ علی - حاج سید نصرالله - انتظام الحکماء - حاج محمد کریمخان معتمد التجار - شبانی - معاضدا لسلطنه - دکتر علیخان متین السلطنه - آقا سید حسین اردبیلی - آقا سید جلیل - آقا میرزا احمد - آقا سید محمد رضای مساوات - دکتر امیرخان - دکتر حیدر میرزا - لسان الحکماء معتمد السلطان و رکن الممالک - آقا میرزا داود دخال - علیزاده آقا میرزا مرتضی قلیخان آقا میرزا رضای مستوفی - آقا سید محمد رضای همدانی - ارباب کیخسرو - مشیر حضور - حاج سید ابراهیم معزز الملک - اعتصام الملک - آقا شیخ غلامحسین - آقا شیخ غلامحسین - آقا میرزا قاسمخان - ضیاء الممالک عز الملک - معمد الدوله - فرزانه - حاج معین الرعايا حاج مرزا الممالک - نیر السلطان - آقا میرزا ابراهیمخان افتخار الواعظین - سلیمان میرزا - حاج میرزا رضا خان - تربیت - حاج آقا - آدینه محمد خان - حاج شیخ اسدالله.

رئیس - با اکثریت (۵۷) رأی تصویب شد يك ماده دیگری آقا میرزا مرتضی قلیخان پیشنهاد کرده اند خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد مینمایم که ماده دیگری باینمضمون الحاق شود.

ماده مخابرات تلگرافی سواهی مخابرات سلطنتی

مجانمی خواهد بود و وجه گرفته میشود ولی برای هر وزارتخانه و انجمنهای ایالتی و ولایاتی مابقی اعتبار داده میشود که اگر از آن مبلغ زیاد شد آن وجه را بدهند.

افتخار الواعظین - بنده چنین گمان میکنم که این ترتیب مثل این است که دولت پولی را از این جیبش بگیرد و بان جیبش بریزد برای اینکه وزراء وقتی که میخواهند تلگراف بکنند باید از خزانه اعتبار بگیرد و از خزانه بردارند و بنده تلگرافخانه یعنی از خود دولت بگیرند و بخود دولت بدهند از این جهت بنده این را قبول نمیکند.

آقا میرزا مرتضی قلیخان - مقصود بنده این بود که مخابرات تلگرافی این اوقات خیلی بی ترتیب شده است مسلماً تلگراف وزیر را باید مجاناً باشد ولی مخابرات دولتی تمام باید در تحت يك ترتیبی مرتب باشد و این اوقات که عیب در کار پیدا شده است یکی اینکه هیچ ملاحظه کم و زیاد مطالب رانمی کنند وقتی که اینطور شد ممکن است که يك مطلب کدر پنج صفحه نوشته میشود در يك صفحه نوشته شود و صد کلمه را در بیست کلمه مخابره بکنند و وقتی که وزارت خانه دید که در ماه دو بیست و سیصد تومان بیشتر اعتبار ندارد و لابد ملاحظه مطالب را خواهند کرد و يك عیب دیگر این است که در این دولت جدید تمام ادارات مخابراتشان مجاناً است مثلا پیشکارهای حالیه و لایات دیده شده است که مخابرات خصوصی و شخصی و احوالی برسی شان مجاناً است که خود بنده مکرر دیده ام و حاضر ام ارائه بدم هم چنین انجمنها بعضی مطالبی را که لازم نیست تلگراف بکنند شاید چندین صفحه کافذ مفصل تلگراف میکنند در صورتیکه بایست ممکن است آن مطلب را چهار پنج روزه بر کز برسانند و هیچ اهمیتی هم ندارد حتی اینکه اداره نمک هم تلگراف مجاناً می کرد باسم اینکه یکی از دوائر دولتی است از اینجهت بنده تصور میکنم که يك ترتیبی معین بشود یعنی فقط برای وزارتخانهها يك اعتباری معین بشود دیگر سایر ادارات مجاناً نباشد مگر انجمنها که برای آنها هم باید يك اعتباری معین کرد برای اینکه محقق است که آنها هم بعضی مطالبی دارند که لازم است قیمت مخابره آنها با دولت باشد و باید وزارت پست و تلگراف باندازه گنجایش محل معین بکنند که ماهی چند از آنها قبول خواهد کرد و در این صورت تمام اداره تلگرافخانه سه برابر حالیه اش خواهد شد.

رئیس - رأی می گیریم با این ماده الحاقیه آقایانی که این ماده را قابل توجه میدانند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد این قانون بلا لحظه اینکه ماده اولش بلا تکلیف ماند و ماده دهم برگشت بکمیسیون و این ماده هم که قابل توجه شد بکمیسیون می رود رأی در کلیاتش میماند برای جلسه آتی

معاون وزارت مالیه - لایحه قانونی تشکیل ترتیبات مالیاتی است که از طرف هیئت وزراء وزیر مالیه تقدیم مجلس شورای ملی میکند و تقاضای قرائت را هم بنده میکنم.

رئیس - مخالفی که در قرائتش نیست (گفتند خیر) خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)

مجلس محترم شورایی مقصود این لایحه بقدری ساده و واضح است که بمجرد يك نظر اجمالی تمام نکات آن ظاهر و معلوم میشود امروز وضع مالیاتی دولت واقفاناً سانس انگیز است و اگر بخواهیم از این مهلکه نجات بیابیم باید اقدامات ماخلی قطعی و دلیرانه باشد مجلس شورایی سابقاً تأسیس شغل خزانه داری کل مملکت را در قانون مورخه دویم صفر (۳۲۹) تصویب و دولت هم بر حسب این تصویب یک نفر متخصص امر یکائی مستخدم کرده است تا نظارت و تفتیش عالی و واقعی در کلیه عایدات و مخارج دولتی داشته باشد و واضح است هر گاه مسئولیت انجام امر را بعهده یک نفر واگذاریم تا اقدامات کافی که برای انجام آن ناگزیر است باو ندهیم هرگز از عهده انجام آن بر نخواهد آمد.

در معاملات این چه رسمی وجه شخصی قاعده کلی این است که اگر کسی بدون دارا شدن اقتدارات لازمه مسئولیت بزرگوارا بعهده بگیرد یا جاهل است یا نیست تا بحال عملیات مالیاتی و بولی دولت علیه بطور بی ترتیبی و بتوسط متصدیان مختلفه صورت گرفته است متصدیان مزبور با تغییرات پیردیری کابینه هر يك چندماه وظیفه مهمه اداری که راجع بتأسیسات بوده و امروز مبتلا به مردم ایران واقع شده انجام داده اند - بدون اینکه مشاغل متصدیان مزبور تنقید یا ترتیبات متباینه و عقاید مختلفه آنها ذکر شود نتایج ناگوار این اختلافات هم بدولت وهم بملت بخوبی واضح شده است هر چه و مرجع اداری نبودن تفتیش واقعی در معاملات مالیاتی وعدم امکان اطلاع کافی دولت از وضع واقعی مالیات مملکت و بالاخره معین نبودن مسئول واقعی اعمال غیر قانونی بی شك مملکت را بحالت اغتشاش مطلقاً دچار خواهد کرد و اگر بخواهیم از این ورطه هولناک خلاصی بیابیم علاوه بر فوق العاده برای اصلاح این امور اتخاذ نامائیم زیرا با چاقو جنگل را نمیتوان برانداخت عملیات مالیاتی دولت از کارهای مختلفه است که ملاحظات شخصی و تمایلات و تکمیلی و ارجاع موقتی با آن سروکار ندارد - لهذا برای آنکه اصلاحات جدیده دائمی در امور مالیات و بولی دولت علیه ایران برقرار شود مواد ذیل را که با دقت کامل رسیدگی و مرتب شده است پیشنهاد مجلس شورایی مینماید و فوریت آن تقاضا میشود (لایحه قانونی تشکیل ترتیباتی مملکت ایران)

ماده (۱) خزانه داری کل ممالک محروسه ایران مأمور نظارت مستقیم و واقعی تمام معاملات مالیاتی و بولی دولت ایران است و این معاملات شامل اخذ تمام عایدات از هر قبیل و تفتیش و محاسبات تمام مخارج دولتی میباشد.

ماده (۲) خزانه داری کل هر چه زودتر ممکن باشد تشکیلات ذیل را در وزارت مالیه برقرار خواهد نمود:

(۱) دفتر عالی برای دریافت مالیات و عوارض و عایدات دولتی از هر قبیل اعم از مالیاتها و عوارض موجوده یا مالیاتها بیکه در آتی برقرار خواهد شد

(۲) دفتر عالی تفتیش و نظارت محاسبات کلیه عایدات و مخارج مصوبه و نگاهداری دفترهای راجعه بآنها .

(۳) دفتر عالی معاملات نقدی که کلیه معاملات دولت بابانک و اعمال راجعه بضر بسکه و صرافیه و استقراض و مراعه و استهلاك و استحاله و امتیازات و قراردادهای مالیاتی و قرارنامه های مالیاتی و قرارنامه ها و امتیازاتی عایداتی برای دولت حاصل مینماید یا تعهدات بولی برای دولت متضمن باشد راجع بآن اداره خواهد بود .

ماده (۳) خزانه داری کل در هر يك از دفاتر عالی سه گانه مذکور در ماده دوم دوائر و شعباتی را که برای جریان امور آنها لازم بداند دائر خواهد نمود .

ماده (۴) بعد از دائر نمودن تشکیلات مرکزی بمجرد اینکه وضع مملکت اجازه بدهد خزانه داری کل تشکیلاتی را که برای اداره کردن مالیات در هر يك از ولایات لازم بداند برقرار خواهد کرد .

ماده (۵) - خزانه دار کل مأمور نگاهداری خزانه مملکت است و هیچ يك از مخارج دولتی بدون امضاء یا حواله اعتباری پرداخته نخواهد شد .

ماده (۶) خزانه داری کل نظامنامه هائی را که برای اجرای اصلاحات مالیاتی موارد مذکور در مواد فوق لازم است تدارک نموده و نظامنامه های مذکور بعد از آنکه بامضاء وزیر مالیه رسید و اعلان شد لازم الاجراء خواهد بود .

ماده (۷) برای تشکیل هیئت تفتیش و نظارت مخصوص مر کباز مستخدمین خارجه که جدیداً محتاج بکنترات خواهند بود یا مستخدمینی که بالفعل در خدمت دولتی ایران هستند اعم از ایرانی یا خارجه مبلغ شصت هزار تومان بجزانه دار کل اعتبار داده میشود .

ماده (۸) خزانه دار کل هر چه زودتر ممکن شود بودجه دولت علیه را برای پیشنهاد شدن بمجلس شورای ملی باید تهیه نمایند و تمام وزارتخانه ها و مستخدمین دولتی مو کلفند با او مساعدت نموده اطلاعاتی را که لازم دارد بلا تأخیر تهیه و تسلیم نمایند .

ماده (۹) خزانه دار کل مکلف است هر نوع صرفه جوئی که مقتضی باشد در ادارات رسمی بعمل آورد و این یکی از تکالیف حتمیه او است .

ماده (۱۰) خزانه داری کل مکلف است هر سه ماه یکمرتبه راپورت مفصلی در خصوص وضع مالیاتی مملکت تهیه و بدولت پیشنهاد نماید .

ماده (۱۱) خزانه داری کل مطالعات لازمه را در اصلاح قوانین موجوده مالیه و ایجاد منابع جدید عایداتی که مقتضی و صلاح و مناسب دولت باشد مینماید که بواسطه هیئت دولت بمجلس شورای ملی پیشنهاد شود .

ماده (۱۲) اختیار اجزای اداراتی که بموجب مواد فوق تحت ریاست خزانه دار کل دائر میشود با خود مشارالیه است

معاون وزارت مالیه - بطوریکه در مقدمه لایحه مشروحاً ذکر شده است اختلال امور مالیه بجا اجازه میدهد که هر چه زودتر این لایحه را از مجلس بگذرانیم این است که بنده تقاضا میکنم که این لایحه راجعه دستور روز شنبه بگذارید و صبح شنبه هم کمیسیون قوانین

مالیه فوق العاده منعقد بشود که از برای عصر دیگر معطلی نداشته باشیم و دیگر اینکه بطوریکه در ماده هشتم این لایحه نوشته شده بود میبایستی بودجه های مملکتی از نظر خزانه دار کل بگذرد و نظریات خودش را در آن بکند از این جهت هیئت وزراء تقاضا میکنند که بودجه هائی که بمجلس پیشنهاد شده است رد بکنند که تجدید نظری در آن شده تا نیا بمجلس پیشنهاد بشود .

رئیس - حالا باید رأی بغوریت این لایحه بگیریم که يك شور در آن بشود نه دوشور در این خصوص مخالفی هست؟ (اظهاری نشد) آقایانی که فوریت این لایحه را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) با کثرت تصویب شد .

معاون وزارت مالیه - فقره دیگر راجع است بخالصجات که چند روز قبل از مجلس تقاضای کمیسیونی شد و تصویب نفرمودند وزارت مالیه با اعضاء کمیانی داخل مذاکره شد و صورتی آنها راجع بخصارات خودشان بوزارت مالیه پیشنهاد کرده بودند بعد از تدقیقات وزارت مالیه صورت خسارات آنها را به هیئت وزراء فرستاده هیئت وزراء هم در آن باب يك لایحه بورارت مالیه نوشتند و وزارت مالیه هم شرحی بمجلس شورای ملی نوشته است چون تاخیر در این موضوع اسباب خسارت دولت خواهد شد تقاضا میکنم که بزودی تکلیف این در مجلس معین بشود و عین لایحه هم خوانده میشود و بعد هر نوع که معین بفرمایند رفتار خواهد شد .

رئیس - این لایحه را می فرستیم بکمیسیون قوانین مالیه و کمیسیون بودجه که نظرات خود را بکنند و راپورت بدهند .

معاون وزارت مالیه - بعد از قرائت رجوع بفرمائید .

رئیس - در قرائت این لایحه مخالفی هست؟
محمد هاشم میرزا - بنده مخالفم با اینکه در مجلس خوانده بشود .

معاون وزارت مالیه - بموجب نظامنامه داخلی حار رد ندارند وقتی که وزیر یا معاون وزیر تقاضای قرائت يك لایحه را نمودند باید قرائت بشود.
رئیس - پس خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد) مجلس محترم شورای ملی - پس از آنکه مجلس شورای ملی قرارداد کمیانی خالصجات را الغاء فرمود اعضاء کمیانی بهیئت وزراء تظلم نموده و مطالبه خسارات چندی نمودند بر حسب اظهار هیئت وزراء که سه جلسه با حضور بعضی از اعضاء کمیانی در وزارت مالیه مذاکره و در باب خساراتی که کمیانی مطالبه نمود رسیدگی نمود و نتیجه مذاکرات بهیئت وزراء اظهار گردید .

هیئت وزراء نظر باینکه مجلس شورای ملی وقتی را برای الغاء قرارداد کمیانی داده که نزدیک دست آمدن محصول است و از این بابت خسارت زیادی خواهد رسید و علاوه بر این کمیانی از دولت مطالبه خسارت مینماید برای مرتفع شدن دو منظور مذکور و رعایت صرفه دولت چنین رأی داده اند که قرارداد کمیانی سابق پس از اصلاح بعضی از مواد آن تجدید شود بنابراین وزارت مالیه قرارداد جدیدی را که مواد آن با قرارداد منحل تفاوت کلی دارد و از

تصویب هیئت وزراء هم گذشته لفاً تقدیم مجلس شورای ملی نموده و تصویب آن را تقاضا می نماید در صورتیکه مجلس شورای ملی تجدید قرار داد مزبور را تصویب نفرمایند صورت خساراتی را که اعضاء کمیانی مطالبه مینمایند و بعداً تقدیم میشود ملاحظه و تکلیف وزارت مالیه را در این باب هر چه زودتر معین فرمایند که بیش از این اسباب خسارت برای دولت فراهم نشود .

رئیس - اینرا میفرستیم بکمیسیون بودجه بعد بکمیسیون قوانین مالیه - آقای لواء الدوله از وزارت پست و تلگراف در باب سیم تلگراف بگلیایگان سئوالی داشتید بفرمائید .

لواء الدوله - سئوال بنده در خصوص آن چهار محلی است که از مجلس گذشت که سیم تلگراف بآنجا کشیده شود و آن خونسار و کمره و گلیایگان است می خواستم به بینم که در این خصوص چه اقدامی کرده اند .

معاون وزارت پست - چون اساس اینکار راجع بسیم است و معمولاً باید از فرهنگ خواسته شود و در همان روزی که این مطلب از مجلس مقدس گذشت دستور العمل و صورت دادیم که این اسباب تهیه شود و پولش را هم فرستادیم گمان میکنم تا یکماه دیگر برسد و شروع بکار شود .

رئیس - امروز چون وقت خیلی گذشته است اگر مخالفی نباشد جلسه را ختم میکنم (گفتند صحیح است) قبل از اینکه جلسه را ختم بکنیم لازم است عرض کنم که آقای رئیس الوزراء از حاضر شدن برای جواب استیضاح عذر خواسته بودند و نوشته اند که يك روز دیگر اینجا حاضر میشوم و قرار روز استیضاح را میدهم دستور روز شنبه ۱۲ .

فیر السلطان - بنده راجع باستیضاح عرض دارم .

رئیس - بفرمائید .
فیر السلطان - پریروز آقای رئیس الوزراء خودشان روز استیضاح را تعیین فرمودند حالا چطور شده است که عذر میخواهند و نوشته اند روز دیگر حاضر شوند و قرار روز استیضاح را بدهند .

رئیس - نوشته بودند - برای کار فوتی فوری نمیتوانستم بایم تقصیر بنده نیست بنده که رئیس الوزراء نیستم .

معاون وزارت مالیه - يك محذور فوق العاده از برای هیئت وزراء حاصل شده بود که از صبح جلسه داشتند و مشغول بآن بودند و فرصت این را که در مجلس حاضر بشوند نداشتند .

رئیس - آقای حاج شیخ رئیس - اجازه خواسته بودید بفرمائید .

حاج شیخ رئیس - در جلسه ماضیه که روز سه شنبه بود بنده با اجازه حضرت رئیس بعد از تنفس غائب بودم شنیدم که پیشنهادی یعنی يك راپورتی از کمیسیون بودجه راجع بحق مقرر مکرر بنده بمجلس شورای ملی تقدیم شده بود و مطرح مذاکره گردید چون بنده غائب بودم خیلی متشکرم از آقای سلیمان میرزا که بیاس زحمت آن بیانات را فرمودند از برای اینکه این اظهار اگر چه در واقع اظهار يك حق مشروع و مطالبه يك وظیفه مقرر دولتی دائمی

بود ولی چون در انظار یعنی در انظار عمومی و تماشایان یا کسانی که صورت مجلس را میخواهند والا انظار و افکار نمایندگان محترم خیلی مقدس تر است از این سوء تفاهمی که برای آنها حاصل بشود چون برای آنها يك سوء تفاهمی حاصل میشد باین جهت حفظ الغیب یا ستر الغیب فرمودند و نگذاشتند که بمورد مذاکره بیاید ولی چون می بینیم که همان سوء تفاهمی که از نقطه نظر ایشان که شاید موافق نقطه نظر بنده هم بود تا يك درجه اثر خودش را نبخشیده و سوء تفاهمی شده باشد برای تماشایان یا دیگران باین جهت لازم میدانم که فوری در این مطلب توضیحات بدهم و بعد عقیده خودم و حتی مخالفت خودم را که در این باب است اظهار بکنم و البته آقایان هم اجازه میفرمایند و خارج از موضوع هم نمیدانم در اینکه عرض کنم تمام متن و مخنی که در راه آزادخواهی و مشروطه طلبی بر بنده وارد شده است اگر عرض بکنم آن وقت مثل يك کتاب فتن و محن مجلسی علیه الرحمه خواهد شد ولی فقط آن تاریخ و واقعه را که مدرك برقراری این حق معلوم یا رزق مقسوم است لازم میدانم در اینجا عرض کنم آن اینست که بعد از آنی که ناصرالدین شاه مرحوم بنده را احضار کردند و بنده بشیراز که رسیده آن واقعه که همه میدانید واقع شد و سلطنت بمظفرالدین شاه مرحوم رسید و بنده بعد از طول توقف در شیراز بطهران آمدم اصرار کردند اولیاء دولت که شما باید در طهران بمانید دیگر مسافرت بخارج نکنید و جبران تمام خسارتها و خسارتها که بشما شده است میکنیم از جمله سلطان سعید مرحوم مظفرالدین شاه در حقیقت بامر سلطان شهید که او هم همین نظریات را داشت و باید ابتدا يك مبلغی را برای بنده یعنی پانصد تومان در ماه رمضان معین کردند.

رئیس - بشما اینطور اجازه نداده ام -
حاج شیخ الرئیس - چه عرض کنم هر طور میفرمائید عرض میکنم .

رئیس - از بنده اجازه خواستید که تقاضا کنید این مسئله مسکوت عنه بماند .

حاج شیخ الرئیس - بنده هم میخواستم مختصراً عرض کنم که بدانند از کی این قرارداد شده است و بعد این تقاضا را بکنم (در این موقع رئیس حرکت کرد و مجلس نیمساعت از شب گذشته ختم شد با صورت مشروح پس از ملاحظه نمایندگان محترم و تصحیح حضرت آقای آقا میرزا قاسمخان مقابله شده صحیح است محل امضاء موتمن الملك)

جلسه ۲۵۸

صورت مشروح روز شنبه ۱۲ شهر

جمادی الثانیه ۱۳۲۹

نایب رئیس آقای آقا میرزا مرتضی قلیخان سه ساعت و نیم قبل از غروب آفتاب بمقام ریاست جلوس نموده و صورت جلسه روز قبل را آقای آقا میرزا ابراهیم خان قرائت نمود .
(غائبین جلسه قبل)

حاجی و کسب الزعایا - ناصر الاسلام - بدون اجازه .

معزز الملك آقای حاج امام جمعه در وقت مقرر حاضر نشده اند .

بجهت - بنده در ماده اول قانون ترفه پستی عرض نکردم که در تخفیف مزیدی خواهد شد بر دخل دولت اگر چه عقیده ام هم این بود لکن آنچه بنده عرض کردم این بود که این قراری را که کمیسیون پیشنهاد کرده است کلمه پنج شاهی مزید میشود بر آن چیزی که مقرر بوده است و عرض کردم و توضیح هم دادم که آن طور مقرر بوده میشود هر کلمه ای چهار شاهی عرض نکردم که تخفیف بدهند .

نایب رئیس - دستور امروز انتخاب دونفر منشی - لایحه سهم متوفیاتی که سهم آنها کمتر از دو تومان است - بودجه مجلس .

حاج شیخ علی - در نظامنامه داخلی نوشته است هر گاه لایحه ای از طرف وزراء پیشنهاد بشود و فوریت آنهم تقاضا شود بعد از رأی دادن به کمیسیون مربوطه آن فرستاده میشود و ممکن است خود مجلس هم بآن رسیدگی نماید و بکمیسیون مربوطه هم فرستاده نشود در جلسه قبل که این لایحه از طرف وزارت مالیه پیشنهاد شد بنده تقاضا کردم که در جزء دستور جلسه آینده گذاشته شود که امروز باشد ولی چون در آخر جلسه بآن وجهی که مشاهده کردید مذاکره نشد مسکوت عنه گذاشتند چون سابقه هم نداریم تا بدانیم از جلسه سابق که در آن نظریات و مطالعات خود را کرده باشیم بنده عقیده ام اینست که اگر مجلس موافق باشد همان لایحه ای که وزارت مالیه پیشنهاد کرده بود جزء دستور شده و امروز مطرح میشود .

نایب رئیس - پیشنهادی هم در این باب شده است خوانده میشود .
(بدین مضمون قرائت شد) .

معزز الملك - البته تصور میکنم تمام مجلس شورا متفق است در اینکه از مستخدمین امریکائی که جلب شده اند استفاده شود و تمام وسائلی که لازم است آنها را بکار انداخت حاضر بشود ولی چیزی که هست خود مقنن هم از طرف خودش هیچ وقت دقت خودش را در امور نباید از دست بدهد مثلا این لایحه ای که از طرف وزارت مالیه پیشنهاد مجلس شورای شد خود کمیسیون قوانین مالیه هم جدیت داشت که زودتر بلکه این لایحه را حاضر بکنند که جزء دستور شود و برای همین مطلب امروز فوق العاده کمیسیون تشکیل شد ولی متأسفانه کمیسیون موفق نشد که این را بتواند حاضر بکنند از برای دستور امروز وجهاتی هم داشت اولاً در باب مالیه یکی دو قانون گذاشته شده و از مجلس گذشته است یکی قانون محاسبات عمومی یکی هم قانون دیوان محاسبات است که باید البته کمیسیون وقت داشته باشد که بتواند مطالعات خودش را بکند و مطابق بکند این قانونی که تازه آمده است با آن قانونی که گذشته است تا اینچون عبارت این لایحه از خود خزانه دار کل نیست و ترجمه شده است و میدانید عبارات ترجمه گوی بعضی از اوقات ترجمه میشود درست دقت نمیشود و يك طوری ترجمه میشود که مقصود درست بدست میآید و نه يك عبارت صحیحی است که بتواند از مقام مقنن بگذرد به این جهت است که نتوانست يك استفاده صحیحی بکند و نه راپورت

بمجلس شورا تقدیم بکنند و مخصوصاً قرار شده است که پس فردا باز يك جلسه فوق العاده کمیسیون تشکیل بدهند و بطور یقین می توان گفت برای روز سه شنبه جزء دستور خواهد آمد و در این مواد که يك تکالیف کلی برای خزانه داری معین میشود و البته اینها وظایف کلی است که برای ایشان معین میشود نباید عجله کرد بطوری که هیچ نشود وقتی در آن موادی که از مجلس میگذرد نمود و بعدها بواسطه همین عجله اسباب اشکالات فراهم شود .

نایب رئیس - در این پیشنهاد حاجی شیخ علی تقاضا شده است که آن لایحه طبع و توزیع و بدون ارجاع بکمیسیون مذاکره شود و ماده (۷۶) نظامنامه داخلی حق میدهد که اگر تقاضا شد که بدون رجوع بکمیسیون در مجلس مطرح شود اگر حالا بتقاضای خودتان باقی هستی برای میگیریم .
حاج شیخ علی - در آن جلسه که بنده پیشنهاد کردم بملاحظه این بود که آن روز جزء دستور باشد حالا اگر در روز ۳ شنبه جزء دستور خواهد بود با نظریات کمیسیون بنده از امروز جزء دستور بودن صرف نظر میکنم .

نایب رئیس - حالا شروع میکنیم با انتخاب دو نفر منشی .

(نمایندگان محترم آراء خودشان را آورده در ظرف رأی که در محل نطق بود گذاشته مهره تقشیه اخذ نموده و مهره های مزبوره را در ظرف دیگر که در روی میز منشیان بود گذاشته سپس آقای حاج میرزا رضا خان آقایان دکتر علیخان و حاج محمد کریم خان و ابوالقاسم میرزا را بقرعه برای نظارت در احصاء آراء و مهره های تقشیه معین نموده و عده آراء و مهره های تقشیه به ۷۱۹ احصاء نمودند) .

نایب رئیس - استخراج در خارج میشود . راپورت کمیسیون مبتکرات ماده واحده بعنوان ماده الحاقیه نظامنامه داخلی (بعبارت ذیل قرائت شد) کمیسیون مبتکرات در تحت ریاست شاهزاده لسان الحکماء منعقد ماده واحده ای که بعنوان ماده الحاقیه بنظامنامه داخلی از طرف آقای معزز الملك بمجلس پیشنهاد و مشعر است بر این که در کلیه مواردی که رأی بقیام و قعود گرفته میشود در صورتی که اکثریت بقبول حاصل نشد برای رد نیز باید اخذ شود مگر در قابل توجه بودن اصلاحات که از این قاعده مستثنی خواهد بود - و ارجاع بکمیسیون شده بود تحت شور در آورده پس از مذاکرات لازمه نظر باین که در مواقعی که تشخیص متمنعین از رد کنندگان اهمیت داشته باشد بحکم مواد (۸۶ و ۸۷) نظامنامه داخلی از مجلس میتوان تقاضا نمود که رأی علنی با اوراق گرفته شود لهذا این طرح را که ممکنست اسباب تعطیل و تعویق قوانین و اتلاف وقت مجلس شورای ملی گردد بجهة اینکه شاید اغلب اوقات عده قبول کنندگان و متمنعین از رأی قریب بتساوی باشد قابل توجه نمیداند .

نایب رئیس - مطابق این راپورت کمیسیون مبتکرات این ماده واحده را که آقای معزز الملك پیشنهاد کرده اند کمیسیون مبتکرات رد کرده